

ARAŞTIRMA

2008-2012 Yılları Arasında Türkiye’de Uluslararası Öğrencilik Alanında Açılımlar Yapan Bir Sivil Toplum Kuruluşu: Bab-ı Âlem Uluslararası Öğrenci Derneği

Mehmet Ali Bolat

Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, İstanbul, Türkiye

Makale Bilgisi

Geliş: 21 Ocak 2026

Kabul: 01 Mayıs 2026

Yayın: 30 Haziran 2026

Sayfa: 29-70

Öz

Günümüzde Türkiye’de uluslararası öğrenci sayısı 350 bine ulaşmıştır. Bunda kamu kurumları ve üniversiteler yanında sivil toplumun da bir payı olmalıdır. Bab-ı Âlem Uluslararası Öğrenci Derneği Türkiye’de uluslararası öğrencilik konusunda çalışan sivil toplum kuruluşları açısından ilkörne (prototip) görevi üstlenmiştir. Bu çalışmada onu etkili ve örnek bir sivil toplum kuruluşu yapan sebepler incelenmiştir. İncelenen dönem olan 2008-2012 yılları, Türkiye’de uluslararası öğrenci sayısının artmaya başladığı ve bu alana hitap eden kurum ve kuruluşların yeni yeni ortaya çıktığı bir süreçtir. 2004’te kurulan Sosyal Araştırmalar ve Kültürler Arası Dayanışma Derneği (SADER), 2008 yılında Bab-ı Âlem Uluslararası Öğrenci Derneği’ne dönüşmüştür. Bab-ı Âlem’in öncülüğünde ve onun örneğinde farklı illerde Uluslararası Öğrenci Dernekleri kurulmuştur. Bu dernekler bir araya gelerek Uluslararası Öğrenci Dernekleri Federasyonu (UDEF) kurmuşlardır. Bugün UDEF bünyesinde 75 bin uluslararası öğrenciye hitap eden 63 dernek faaliyet yürütmektedir. Bu derneklerin tüzükleri Bab-ı Âlem Uluslararası Öğrenci Derneği’nin tüzüğünün aynısıdır. Derneklerin faaliyetleri de Bab-ı Âlem örneğinden hareketle zenginleşerek gelişmiştir. Bab-ı Âlem Uluslararası Öğrenci Derneği Türkiye’de bu alanda çalışan tüm sivil toplum kuruluşlarına örnek teşkil eden bir prototip görevi ifa etmiş ve sivil alanı şekillendirmiştir.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası Öğrenci, Bab-ı Âlem, UDEF, Sivil Toplum Kuruluşu.

Atıf: Bolat, M. A. (2026). 2008-2012 Yılları Arasında Türkiye’de Uluslararası Öğrencilik Alanında Açılımlar Yapan Bir Sivil Toplum Kuruluşu: Bab-ı Âlem Uluslararası Öğrenci Derneği. *Çekmece Sosyal Bilimler Dergisi*(28), 29-70. doi: 10.55483/cekmece.1815002

✉ Mehmet Ali Bolat mehmet.bolat@izu.edu.tr

RESEARCH

A Civil Society Organisation Pioneering International Student Affairs in Türkiye Between 2008 and 2012: Bab-ı Âlem International Student Association

Mehmet Ali Bolat

Assist. Prof. Dr., Istanbul Sabahattin Zaim University Faculty of Humanities and Social Sciences, Istanbul, Türkiye

Article Information

Received: 21 January 2026

Accepted: 01 May 2026

Published: 30 June 2026

Pages: 29–70

Abstract

Today, the number of international students in Türkiye has reached 350,000. Public institutions and universities, as well as civil society, should play a part in this. The Bab-ı Âlem International Student Association has taken on a prototypical role among civil society organisations working on international student issues in Türkiye. This study examines the reasons that make it an effective and exemplary civil society organisation. The period examined, 2008-2012, is a time when the number of international students in Türkiye began to increase and institutions and organisations catering to this field began to emerge. The Social Research and Intercultural Solidarity Association (SADER), founded in 2004, became the Bab-ı Âlem International Student Association in 2008. Under the leadership and example of Bab-ı Âlem, International Student Associations were established in different provinces. These associations came together to form the International Student Associations Federation (UDEF). Today, 63 associations operating within UDEF serve 75,000 international students. The statutes of these associations are identical to those of the Bab-ı Âlem International Student Association. The activities of the associations have also developed and enriched themselves based on the example set by Bab-ı Âlem. The Bab-ı Âlem International Student Association has served as a prototype for all civil society organisations working in this field in Türkiye and has shaped the civil sphere.

Keywords: International Student, Bab-ı Âlem, UDEF, Civil Society Organisation.

^{***} **To cite:** Bolat, M. A. (2026). 2008-2012 Yılları Arasında Türkiye’de Uluslararası Öğrencilik Alanında Açılımlar Yapan Bir Sivil Toplum Kuruluşu: Bab-ı Âlem Uluslararası Öğrenci Derneği. *Çekmece Sosyal Bilimler Dergisi* (28), 29–70. doi: 10.55483/cekmece.1815002

✉ Mehmet Ali Bolat mehmet.bolat@izu.edu.tr

1. Giriş

Geçtiğimiz 20 yılda Türkiye’de uluslararası öğrenci sayısının hızla arttığı görülmektedir (Özvar, 2025). 2002’de 16 bin olan uluslararası öğrenci sayısı 2024’te 336 bini bulmuştur (Özvar, 2024). Küreselleşmenin eğitimi harekete geçirmesi ve bazı ülkelerdeki olumsuz yerel şartların itici etkisini (Teichler, 2015) hariç tutarsak, gelişen bir ülke olarak uluslararası öğrencileri çeken Türkiye, kamudan sivil topluma bazı adımlar atmıştır. Cumhurbaşkanlığının öncülüğünde Yüksek Öğretim Kurulu’nun (YÖK) uluslararasılaşma politikası ve üniversitelerin uluslararası hale gelmedeki istekli tavırları belirleyici olmuştur (Baydemir & Bolat, 2024). Dışişleri başta olmak üzere İçişleri, Milli Eğitim, Kültür ve Turizm, Gençlik ve Spor Bakanlığı ve onlara bağlı kuruluşların alana etkileri ayrı araştırma konularıdır. Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB), Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA), Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğü (KYK), Göç İdaresi Başkanlığı gibi devlet kurumları ile Yunus Emre Enstitüsü ve Türkiye Maarif Vakfı gibi kuruluşların alana etkileri ayrı akademik çalışmalarla irdelenmelidir. Yine onlarca ülkede faaliyet yürüten Türkiye Diyanet Vakfı (TDV) ve İnsani Yardım Vakfı (IHH) başta olmak üzere Türk sivil toplum kuruluşlarının ülkemize öğrenci akışında önemli rolleri olmuştur. Burada sayılan ya da sayılmayan birçok etken, bugün ülkemizde 350 bin bandına ulaşan uluslararası öğrenci varlığına katkıda bulunmuşlardır (Akpınar & Küçüköksel, 2022). Ancak bu çalışmada, Türkiye’deki uluslararası öğrenci varlığına hitap eden özel bir sivil toplum kuruluşu ele alınmıştır.

Özellikle sivil alanın Fetullahçı Terör Örgütü (FETÖ) tarafından kontrol edilmeye çalışıldığı bir dönemde ortaya çıkan (Bolat, 2020) ve FETÖ’ye rağmen etkili çalışma yapan Bab-ı Âlem Uluslararası Öğrenci Derneği, kendinden sonra kurulan çok sayıda sivil toplum kuruluşuna faaliyet ve uluslararası öğrencilere yaklaşım tarzı açısından prototip teşkil etmesi bakımından dikkate şayandır. Bu çalışmada ele alınan 2008-2012 yılları arasında uluslararası öğrencilere hitap etmekte sivil toplumun gerekli hassasiyeti göstermediği anlaşılmaktadır. Zor bir dönemde faaliyet yürütmesi ve günümüze kadar da bu faaliyetini artırarak gelmesi açısından Bab-ı Âlem, incelenmesi gereken bir olgudur. Geçmişteki kurumsal vakıfların aksine günümüz sivil toplumunun gönüllülük esasına dayanması (Türkiye’nin Gönüllü Gücü Sivil Toplum Gönüllüleriyle Sözlü Tarih Görüşmeleri, 2022) ve kamudan söz konusu dönemde yeterince destek alamayışı, Bab-ı Âlem’i son derece stratejik bir sivil toplum kuruluşu haline getirmiştir.

Uluslararası öğrencilikle ilgili Türkiye’deki literatüre bakıldığında, araştırmanın tarih aralığı olan 2008-2012 arası 32 adet yayın yapıldığı görülmektedir (Erken, 2021:10-16)¹. 2010’dan itibaren yayın faaliyetleri artmakla birlikte çeşitlenmiştir. Ancak yapılan çalışmaların hiçbirinde uluslararası öğrencilik alanında faaliyet gösteren sivil toplum çalışmaları ele alınmamıştır. Uluslararası öğrencilik alanında çalışan sivil toplum kuruluşlarını inceleyen çalışmaların çok az ve yetersiz olduğu günümüzde bile geçerliliğini korumaktadır. Erken’in tespitlerine göre söz konusu dönemde 32 adet

¹Bunlar makale, rapor, kitap, tez ve bildiri gibi farklı başlıklarda yer almaktadır. 2008’de iki adet yüksek lisans tezi, 2009’da bir adet rapor, 2010’da beş makale ve iki yüksek lisans tezi, 2011’de dört makale ve bir kitap, 2012’de ise dokuz makale, bir doktora tezi, beş YTB uzmanlık tezi, bir kitap ve bir rapor yayımlanmıştır.

çalışma mevcut olmasına rağmen bir tanesi bile sivil toplumun konuya katkısı ele almamıştır (Erken, 2021:10-16).

1990-2020 arası dönemini inceleyen Erken'in Türkiye'de Uluslararası Öğrencilik Çalışmaları adlı araştırmasının tamamında sivil toplumun uluslararası öğrencilik alanına katkısı ele alan çalışma sayısı sadece beştir. Oysa bu kitapta 380 adet akademik yayının bibliyografik bilgisi verilmiştir. Elinizdeki bu çalışmayla uluslararası öğrencilik alanında çalışan ve sivil topluma öncülük ve örneklik oluşturan bir sivil toplum kuruluşu incelenmiştir. Böylece literatüre katkı sunulmakla birlikte alandaki eksikliğe de dikkat çekilmiştir. Türkiye'de uluslararası öğrencilik her yönüyle çalışılması gereken bir olgu olmakla birlikte, sivil toplum çalışmalarının payının irdelenmesi de bir o kadar stratejiktir. Zira dünya genelinde uluslararası öğrenci çeken hiçbir ülkede bu alanda çalışan Türkiye benzeri bir sivil toplum yoktur. Türkiye alanda rekabet ettiği ülkelere karşı sahip olduğu dinamik sivil toplum yapısı avantajını yeterince devreye sokamamaktadır. Bunu kullanması için önce bu avantajın farkına varmalıdır. Bunun içinde akademik anlamda sivil toplumun uluslararası öğrenciliğe yaklaşımı ve katkısı incelenmeli, gün yüzüne çıkarılmalı ve desteklenmelidir.

Türkiye'nin her ilinde bulunan ve toplamda 350 bin bandına ulaşan uluslararası öğrenci varlığına mukabil, Türkiye'nin sosyolojik ve tarihi şartları çerçevesinde yeterli sivil toplum çalışmalarının var olduğunu söylemek zordur. Bu sebeple ülkemiz geneli faaliyet yürüten Uluslararası Öğrenci Dernekleri Federasyonu (UDEP) Türkiye sivil toplum alanı açısından uluslararası öğrencilik alanında uzmanlaşmış tek örnektir. 2004'te Sosyal Araştırmalar ve Kültürler Arası Dayanışma Derneği (SADER) olarak başlayıp 2008'de Bab-ı Âlem Uluslararası Öğrenci Derneği olan bu sivil yaklaşım, 21 yıldır aralıksız çalışmakta ve hala mevcudiyetini korumaktadır. Uluslararası öğrencilik alanında faaliyet gösteren, örnek ve öncül bir sivil toplum kuruluşu olarak hedef kitlesini, Türkiye'de eğitim gören uluslararası öğrenciler şeklinde belirlemiştir. Bab-ı Âlem, Türkiye'de bu alanda çalışan sivil toplum kuruluşlarının ilklerinden olmakla birlikte UDEP de onun öncülüğünde kurulmuştur (UDEP, 2025). UDEP benzeri iki ayrı federasyon yapısı FETÖ tarafından kurulmaya çalışılsa da başarısız olmuştur (Bolat, 2020). Ülkemizde ve dünyada hala UDEP benzeri uluslararası öğrencilik alanına hasredilmiş ve bu derece örgütlü bir sivil toplum yapılanması yoktur.

SADER'in devamında ortaya çıkan Bab-ı Âlem'i, bir anlamda ulusal ve uluslararası şartlar, örnek ve belirleyici bir sivil toplum kuruluşu olmaya itmiştir denebilir. Bu çalışmada bu durumun sebepleri irdelenmiştir. Nihayetinde bir grup gönüllü tarafından yürütülen bir derneğin kuruluşu, tüzüğü, faaliyetleri ve yayınları ele alınmıştır. Gönüllülük çalışmalarının eksikleri ve handikapları bu çalışmanın konusu olmamakla birlikte, kamu kurumlarının aksine mali ve insani kaynak açısından imkânsızlıkların olduğu ifade edilmelidir. Ardından bir gönüllü hareketi olarak Bab-ı Âlem'in etkileri üzerine durulmuş ve ulusal bazda teşkilatlanma sonucunda UDEP'in doğuşu incelenmiştir. Yapılan çalışmada ana kaynak olarak dernek arşivleri kullanılmıştır. Yukarıda ifade edildiği üzere döneme dair akademik içerikli çalışmalar olmamakla birlikte FETÖ'nün alana hâkim oluşu sebebiyle basın yayın alanında da derneğin faaliyetlerinin yer bula-madığı görülmektedir. Çalışmanın bu yönüyle kısıtlı kaynaklar üzerinden yürümek

zorunda olduğunu ifade etmek gerekmektedir. Dolayısıyla derneğin alana etkisini yansıtacak verilerde eksikler olması doğaldır.

2. 2008-2012 Yıllarında Türkiye’de Uluslararası Öğrencilik Alanında Yaşanan Açılımlar

Bab-ı Âlem’in etkisinin anlaşılması için dönemin kamu ve sivil toplum açısından uluslararası öğrencilik alanındaki atmosferinin anlaşılması gerekmektedir. 2007’den 2010’a kadar Türkiye’deki uluslararası öğrenci sayısı %56 artarak 2011’de 26 bini bulmuştur. Bu öğrenciler daha çok Türkiye’yle tarihi ve kültürel bağlara sahip yakın coğrafyadan gelmiştir. Farklı yollarca burslandırılan öğrencilerin genel kitle içinde %40 civarı olduğu tahmin edilirken geriye kalan %60’ının kendi hesabına okuduğu anlaşılmaktadır (Özoğlu vd, 2012: XXVIII). Kendi hesabına eğitim alan öğrenci okul harcı, barınma ücreti, ikamet harcı vs gibi Türkiye’de kaldığı müddetçe ihtiyaçlarını kendisi karşılayan, herhangi bir kurum veya kuruluştan burs ve destek almayan uluslararası öğrencidir.

2.1 Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı’nın (YTB) Kurulması

Bu dönem, burslu öğrenciler üç ayrı kategoride ele alınmaktadır. Büyük Öğrenci Projesi (BÖP) kapsamında Türkiye Cumhuriyeti tarafından verilen devlet bursları, Türkiye ve başka ülkeler arasındaki eğitim anlaşmaları çerçevesinde gelen ve MEB başta olmak üzere farklı bakanlık ve devlet kurumları tarafından sağlanan hükümet bursları, bazı vakıf ve dernekler olmak üzere sivil toplum kuruluşlarınca sağlanan özel burslar. Öte yandan 2011 yılına kadar BÖP kapsamında Türkiye’ye gelen ve tüm masrafları Türkiye Cumhuriyeti tarafından karşılanan 32 bin öğrencinin 9.541’i mezun olabilmıştır (Özoğlu vd, 2012: XXVIII-XXIX).

Bir kısmı bu tarihte eğitimine devam ediyor olmakla birlikte çok ciddi bir rakamın mezun olamadığı anlaşılmaktadır. Tüm masrafları karşılanmasına rağmen azımsanmayacak sayıda öğrencinin eğitimini bitirememesi Türkiye, öğrencinin ülkesi ve öğrencinin kendisi için büyük bir kayıptır. Özoğlu vd. tarafından yapılan araştırmaya göre uluslararası öğrencilerin genel olarak Türkiye’den memnun oldukları fakat ülkede kalmamanın oldukça zor ve bürokratik engellerle dolu bir süreç olduğu kanaatine de sahip oldukları anlaşılmaktadır (Özoğlu vd, 2012: XXXI).

SSCB’nin 1991’de dağılmasının ardından Türkiye’nin Türk ve akraba topluluklarla irtibatını güçlendirmek ve onların yetişmiş insan gücü ihtiyacına katkı sağlamak amacıyla Büyük Öğrenci Projesi (BÖP) doğmuştur. BÖP, ilgili devlet bakanlığı ile Milli Eğitim, Dışişleri ve İçişleri bakanlıkları ve Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) koordinesinde 2922 sayılı kanun çerçevesinde Türk Cumhuriyetleri ile Türk ve Akraba Topluluklarından Öğrenci Getirme Projesi’dir. 1992’de başlayan BÖP çerçevesinde 1992-1993 eğitim öğretim yılında üç bin orta öğretim ve yedi bin yüksek öğretim olmak üzere toplam 10 bin öğrenci devlet burslu olarak Türkiye’ye getirilmiştir (Dok, 2010:47-48).

Dönemin Başbakanlık Müşaviri Birol Dok'un verdiği bilgiye göre 1992-2008 yılları arasında BÖP çerçevesinde Türkiye, 41.407 burs tahsis etmiştir. Mart 2009 itibarıyla 5.685 öğrenci lisans ve yüksek lisans eğitimine devam ederken 8.143 öğrenci lisans ve yüksek lisans programlarından mezun olmuştur. Aynı dönem 1004 öğrenci ise ortaokul ve liseden mezun olmuştur. Ayrıca 2009-2010 yılı için 57 ülke ve topluluk için toplam 1500 yeni öğrenci kontenjanı ayrıldığı ifade eden Dok, sadece şu ülkelerin isimlerini belirtmiştir: Belarus, Bulgaristan, Kosova, Moldova, Gagavuz Yeri, Romanya, Bosna-Hersek, Arnavutluk, Litvanya, Ukrayna, Kırım, Makedonya, Sancak, Batı Trakya, Hırvatistan, Karadağ, Polonya, Moğolistan, Tacikistan, Tataristan, Kabartay-Balkar, Karaçay-Çerkez, Çuvaşistan, Başkurdistan, Saha (Yakut) Dağıstan, Kalmukya, Tuva, Altay, Adıgey, Buryat, Gürcistan, Afganistan, Irak (Dok, 2010:48).

Dok, ilgili devlet bakanlığına bağlı olarak 21 ilde vali yardımcılarının başkanlığında oluşan mahalli heyetlerin BÖP bağlamında gelen uluslararası öğrencilerin problemlerinin çözümü için çaba sarfettiğini dile getirmektedir. Proje kapsamında öğrencilerin bulunduğu 21 il valilikleri, Dışişleri, İçişleri ve Milli Eğitim bakanlıkları ile Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) ve Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu (KYK) ve üniversiteler BÖP'ün paydaşları olmakla birlikte projenin sahibi bir kurumun kurulmadığı görülmektedir. Ayrıca Türkiye'de bu dönem yürütülen BÖP dışında da uluslararası öğrenci getirme projeleri vardır. Bunlardan biri, Milli Eğitim Bakanlığı Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü'nün yürüttüğü, kültür anlaşmalarıyla kültürel değişim programları çerçevesinde gelen burslu öğrencilerdir. Diğeri Diyanet İşleri Başkanlığı'nın Uluslararası İlahiyat Projesi kapsamında Türk Cumhuriyetleri ile Türk ve Müslüman topluluklardan ilahiyat eğitimi için getirilen burslu öğrencilerdir. Bunlara ilaveten İslam Kalkınma Bankası, TÜBİTAK, TİKA ve bazı kurum ve kuruluşlarca sınırlı sayıdaki burslu öğrenci getirme projeleri mevcuttur (Dok, 2010:48).

Burslandırmadaki karmaşayı anlamak için aşağıdaki Tablo 1'e bakmak gerekmektedir. İlgili Makama başlığıyla tarihsiz olarak Türkiye'de Okuyan Yabancı Uyruklu Öğrenciler Birliği tarafından hazırlanan raporda², Ankara'daki örnekler üzerinden sorunların tespiti yapılmıştır. Burs miktarlarının eşitsizliği, burs miktarının yetersizliği, Ankara'daki öğrencilerin diğer illerdeki öğrencilerin faydalandığı ücretsiz ulaşım kartlarından yararlanamaması, bazı üniversitelerin sağlık masrafını karşılamaması, yine bazı üniversitelerde hocaların öğrencilere ayırım yaptığı dile getirilmiştir.

Raporun devamında BÖP şartnamesinin bazı konularda günün şartlarına cevap veremediği, öğrencilere uygulanan çalışma yasağı sebebiyle staj yapamama problemi, yaz okulu açan üniversitelerin ders ücretinin yüksek olması, mezunların ikamet sorunu, mezunlara diplomalarının geç verilmesi, geçici mezuniyet belgesinin ülkelerde geçerli olmaması, diplomaların ülkelerde denkliğini olmaması, MEB'in düzenlediği mezuniyet törenine sadece bir kısım burs projesi öğrencilerinin katılması diğerlerine mezuniyet yapılmaması, ülkelerde mezunların iş bulmakta zorlanmaları gibi çeşitli başlıklarda sorunların tespiti ve bazılarının çözümüne dair öneriler yer almıştır.

Kaynak: Türkiye'de Okuyan Yabancı Uyruklu Öğrenciler Birliği Raporu.

²Tarih ve yer belirtilmemiş ve basılmamış olmakla birlikte raporun sonunda hazırlayan öğrencilerin isimleri ve ülkeleri yer almıştır.

Tablo 1. Tablo 1 : Türkiye'ye Farklı Projelerle Gelen Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Aldıkları Burs Miktarları

Yıllık Kırtasiye ve Giyim Harçlığı	Doktora Aylık Burs Miktarı	Y. Lisans Aylık Burs Miktarı	Lisans Aylık Burs Miktarı	Proje
225 YTL	200 YTL	200 YTL	175 YTL	TCS (BÖP)
100 YTL	200 YTL	200 YTL	175 YTL	Hükümet Burslusu
Masraflar Karşılıyor	600 YTL	600 YTL	100 YTL	Diyaret Vakfı Burslusu
720 Dolar	240 Dolar	240 Dolar	240 Dolar	İslam Kalkınma Bankası
	1500 YTL	1500 YTL		TÜBİTAK

Görüldüğü üzere Türkiye'de bu dönem için uluslararası öğrencilik alanında ve özellikle burslu öğrencilerin süreçlerinde farklılıklar vardır. Bu farklılıklar alanda kaos ve kargaşa oluşturmaktadır. Bir merci tarafından iş ve işlemleri takip edilmeyen burslular yanında bir de kendi hesabına eğitim alan öğrencilerin muhatap bulamayışı, Türkiye'deki uluslararası öğrencilik konusunu içinden çıkılmaz bir hale getirmiştir. Çalışmada ele alınan dönemin ortasında, yukarıda ifade edilen karmaşaya son vermek için 2010 yılında Başbakanlığa bağlı olarak Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı'nın (YTB) kurulduğu görülmektedir (YTB, 2025).

24 Mart 2010'da kabul edilen 5978 numaralı Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile kurulan YTB, üç ana başlıkta görev tanımına sahiptir (Faaliyet Raporu, 2010:7). Bunlar; yurtdışında yaşayan Türk vatandaşlarının sorunlarına çözüm üretmek, soydaş ve akraba topluluklarla ilişkileri geliştirmek, AB projeleri hariç ülkemizde kamu kurum ve kuruluşlarınca yürütülen burslu uluslararası öğrencilerin işlemleri ilgili kurumlarla koordine etmektir (Faaliyet Raporu, 2011:3). Görüldüğü üzere üç işinden biri burslu öğrenciler olan YTB, ülkemizdeki burslu bursuz tüm uluslararası öğrencilerin muhatabı olan bir kurum değildir.

Kuruluşundan bu yana 15 yıl geçmesine rağmen hala ülkemizde bir yanılısma olarak YTB'nin tüm uluslararası öğrencilerin genel sorumlusu olduğu zannedilmektedir. Bizce de bu algının gerçek olması bir temenni olmakla birlikte gerçek böyle değildir. Ödenegi ve imkanları sınırlı bir kurumun çok geniş ve farklı iş tanımları yapılmış ve ülkemizde günümüzde 350 bin bandında ulaşılmış uluslararası öğrencilik alanı içinde 16 binlik mahdut bir kısmı için yetki verilmiştir. Temennimiz ya YTB'nin yetki ve ödeneklerinin artırılarak Türkiye'deki tüm uluslararası öğrencilere hitap eder hale gelmesi ya da bu alana has bir devlet kurumunun tahsis edilmesidir.

YTB'nin kuruluşunun ardından ikinci adım olarak, Yabancı Öğrenci Değerlendirme Kurulunun Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik 4 Mayıs 2011 tarihli 27924 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Görüldüğü üzere uluslararası öğrenci resmi olarak hala Yabancı Öğrenci olarak ifade edilmiştir (Faaliyet Raporu, 2011:14-15, 17-18). Benzer şekilde MEB Ortaöğretim Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan, 16 Ağustos 2010 tarihli Yabancı Uyruklu Öğrenciler konulu genelde de aynı ifade

kullanılmıştır. 2012'den itibaren bu ifadenin değişerek yerini uluslararası öğrenci tanımına bıraktığı görülmüştür.

YTB'nin bağlı olduğu dönemin Başbakan Yardımcısı Bekir Bozdağ ve YTB Başkanı Kemal Yurtnaç'ın konuyu ele aldıkları görülmektedir. Bozdağ, *"Bu değişikliklerle hem günümüz dünyasında yaygın olarak kullanılan uluslararası terimin yerleşmesi, hem de yabancı kelimesinin psiko-sosyal soğuk ve dışlayıcı etkisini ortadan kaldırarak ülkemize gelen öğrencilerin öğrenim görmekte oldukları okullara ve ülkemize dair aidiyet duygularının pekişmesini hedefliyoruz."* demekle konuya dair önemli bir bakış açısı sunmuştur. Yurtnaç ise *"Öğrenciler, 'yabancı kelimesinde dışlama var, el görmek var, bizi neden dışlıyorsunuz?' şeklinde tepki gösteriyorlar. Biz de onların talebi üzerine 'yabancı' ifadesini 'uluslararası' yapıyoruz."* diyerek kamunun meseleye yaklaşımındaki yaşanan değişimi ifade etmiştir (Risale Haber, 2012).

Bugün Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı olarak faaliyet yürüten YTB, 2012 yılından itibaren Devlet ve Hükümet burslusu öğrencileri Türkiye Bursları adı altında birleştirmiştir. Bu tarihten itibaren Türkiye Bursları adıyla YTB tarafından tüm işlem ve süreçler takip edilmektedir (Türkiye Bursları, 2025). Böylece burslu öğrenciler Türkiye Cumhuriyeti'nde kurumsal manada bir muhatap bulabilmişlerdir. Öte yandan Türkiye Diyanet Vakfı'nın 2006'dan itibaren Türkiye'ye uluslararası öğrenci getirmeye devam ettiği ve YTB dışında bu süreci yürüttüğü görülmektedir (Türkiye Diyanet Vakfı, 2025). YTB direk kamu burslarının takibini yapmaktadır.

Burslu öğrencilerin aksine kendi hesabına okuyan uluslararası öğrenciler, geçmişten günümüze hala kurumsal bir muhatap bulamamaktadırlar. İnceleme konumuz olan 2008-2012 yılları arasında uluslararası öğrencilerin ikamet işlemleri emniyet müdürlüklerince yapılmaktaydı. Günümüzde İçişleri Bakanlığı'na bağlı olarak faaliyet yürüten Göç İdaresi Başkanlığı, 2013'te bir müdürlük olarak kurulmuştur (Göç İdaresi Başkanlığı, 2025). Dolayısıyla ele alınan zaman zarfından tüm yabancılarla birlikte kendi hesabına okuyan uluslararası öğrenciler de resmi işlemlerini polis ile muhatap olarak çözmeye çalışmaktaydı.

O günden bugüne, Göç İdaresi'nden üniversitelere ve YÖK'ten KYK'ya varana dek tüm kurumlara ayrı ayrı muhatap olan bursuz öğrenciler, bir sorunla karşılaştıklarında çözüm bulmakta zorlanmaktadırlar. Onlarla muhatap olacak tam yetkili bir devlet kurumuna ihtiyaç vardır. Ülkemizde burslu uluslararası öğrenci sayısının 16 binlerdeyken kendi hesabına okuyanların 300 bini aştığını ifade etmekle meselenin önemi anlaşılmalı olacaktır.

2.2 Yabancı Öğrenci Sınavı'nın (YÖS) Kaldırılması

Tekrar araştırma tarih aralığına döndüğümüzde, 2010'dan itibaren Türkiye'de uluslararası öğrenci sayısındaki artışın bir ivme kazandığı görülmektedir. Bunun sebeplerinden birinin yukarıda izah edilen YTB'nin kurulması olduğu anlaşılmaktadır. Diğer sebep ise 1981'den itibaren yapılan Yabancı Öğrenci Sınavı'nın (YÖS) 2010'da son kez yapılmış ve uluslararası öğrenci alımlarının YÖK tarafından üniversitelere bırakılmış olmasıdır. Dönemin YÖK Başkanı Prof. Dr. Yusuf Ziya Özcan, 17 bin

olan uluslararası öğrenci sayısını bir yılda ikiye katlayacaklarını söylemiştir (Sabah, 2010). 17 Mart 2010 tarihli Yükseköğretim Kurulu toplantısında yurtdışından öğrenci kabul esaslarının değişmesi ile Türkiye’de kendi hesabına okuyan öğrenci sayısında artış görülmüştür.

YÖS’ü kaldıran ve öğrenci almalarını üniversitelere bırakan bu karar, sanki Türkiye’ye öğrenci gelişinin önündeki bariyeri kaldırmıştır. Her üniversite kendi sınavını yapabildiği gibi farklı usullerle de öğrenci almına gidebilmiştir. Aslında YÖK’ün 2007’den itibaren üniversiteleri daha fazla uluslararası öğrenci almaya teşvik ettiği görülmektedir. YÖS’ün kalkması, üniversitelerin kendi şart ve usulleri ile öğrenci alışları ve 2011’de ise uluslararası öğrenci yönetmeliğinde değişiklikler yapılması gibi hususlar, Türkiye’deki uluslararası öğrenci sayısının artmasına sebep olmuştur (Erken, 2021: 12-13). YÖK’ün bu alandaki açılım çalışmalarının devam ettiğini belirtmek gerekmektedir. 2012’den sonra da ülkemizdeki öğrenci sayısının artması için YÖK’ün gerekli hazırlıkları yaptığı görülmüştür. Örneğin Yükseköğretim Strateji Belgesi Çalıştay’ında uluslararası öğrencilik ele alınmıştır (Memurlar, 2025).

Bunun yanı sıra Yunus Emre Enstitüsü’nün kurulması ve ülkelerde açtığı ofis ve eğitim merkezleri ile Türkçe öğretimine başlaması, Türkiye’ye öğrenci gelişine olumlu bir ivme katmıştır (Yunus Emre Enstitüsü, 2025). Türkiye Diyanet Vakfı ya da İHH gibi kuruluşlarca farklı ülkelerde yapılan cami, kuran kursu, okul, yurt, su kuyusu, katarakt, sağlık taraması, ramazan kumanyası veya kurban kesimleri gibi direkt Türkiye’ye uluslararası öğrenci çekmeye yönelik olmayan sivil toplum çalışmaları ise dolaylı olarak ülkemize öğrenci gelişini beslemiştir.

Toparlamak gerekirse, 2008-2012 döneminde kamunun uluslararası öğrencilik alanına ilgisinin arttığı görülmektedir. Bu tarih aralığında konuya bakışım değişim yaşayarak bir arayış içine girildiği anlaşılmaktadır. Bu bakış açısındaki değişim sayesinde yeni kurumların doğduğu, eski usul ve esasların açılımcı bir şekilde yenileriyle değiştirildiği bir süreç yaşanmıştır. Sivil toplumun ise hala uluslararası öğrenci kitlesine direkt ilgi duymadığı ancak yapılan diğer faaliyetlerle alana yaklaşıma başladığı anlaşılmıştır. Tüm uluslararası öğrencileri muhatap alan bir sivil oluşum bulunmamasıyla birlikte çok sayıda kuruluş uluslararası öğrenci kitlesi ile dolaylı da olsa ilgilenmeye başlamıştır.

Bab-1 Alem’in bu ortamda, kamunun ve sivil alanın meseleyi irdelemeye başladığı bir zaman diliminde, Türkiye’de uluslararası öğrencilik alanını kendine tek hedef olarak belirleyerek yaptığı faaliyetlerle ve uluslararası öğrenciliğe karşı geliştirdiği orijinal yaklaşım ile örneklik teşkil ettiği belirtilmelidir. Bu çaba sonraki yıllarda ülke geneline yayılan sivil çalışmalara öncülük ve rehberlik etmiştir. Kamu ile uyumlu bir halde Türkiye’nin daha fazla öğrenci çekmesine ve gelen öğrencilerin nitelikli bir eğitim almalarına katkı sunmuştur. Hakeza alanda ciddi etkisi olan FETÖ yapılanmasının uluslararası öğrenciliğin sivil alandaki etkisinin kırılmasında kamu ile uyum içinde mücadele etmiştir. Bab-1 Alem, tüm yönleriyle Türkiye sivil toplum çalışmaları içinde müstesna bir yer edinmiş ve hala da çalışmalarına devam eden bir kuruluştur.

3. Dernek Tüzüğü'nün ve Çalışma Felsefesinin Değerlendirilmesi

Eylül 2007 tarihine gelindiğinde SADER, uluslararası öğrencilik alanında tecrübeli hale gelerek tanınır ve bilinir olmuş ancak bazı sebeplerle isim değişikliği talepleriyle karşılaşmıştır. Bunun yanında tüzük değişikliğine de ihtiyaç duyulunca SADER'in, 25.03.2008 tarihinde kurulan Bab-1 Âlem Uluslararası Öğrenci Derneği'ne dönüştüğü görülmektedir (Bolat, 2024).

Bab-1 Âlem'in gerek bu araştırma dönemi olan 2008-2012 faaliyetlerine gerekse günümüze kadar gelen çalışmalarına bakıldığında, Türkiye'de eğitim alan uluslararası öğrencilerin tamamını muhatap kabul ettiği görülmektedir. SADER'den devraldığı mantıkla Türkiye'ye gelen uluslararası öğrenciye ülkemizin misafiri gözüyle bakıldığı dijital ya da basılı materyallere yansımıştır (Bab-1 Âlem, 2025). Resmî olarak 25 Mart 2008 tarihinde kurulan Bab-1 Âlem Uluslararası Öğrenci Derneği'nin tüzüğünde, genel geçer maddeler çıkarılarak, özel olarak yer alan amaç ve bağlı kısmı şu şekildedir:

1-) *Kültür Birliği ve medeniyet bilincinin oluşturulması amacıyla diğer ülkeleri tanımak, bu ülkelerin sosyal ve siyasi yapıları hakkında araştırmalar yapmak ve yaptırmak. Bu çalışmalarla elde edilen verileri derlemek, arşivlemek ve kamuoyuyla paylaşmak. Ülkemizin kültür ve turizmını tanıtabilmek, ülkemizin örf, adet ve geleneklerini yaşatabilmek, Osmanlı ve Türkiye tarihi bilincini verebilmek, tarihi birlikteliğimiz olan ülkelerle ortak eğitim anlayışı oluşturmak.*

2-) *Eğitim ve öğretimle ilgili çalışmalar yapmak ve yayınlamak. Telif ve tercüme eserler yayınlamak, yayınlanmasına yardımcı olmak, eğitim ve öğretimle ilgili aksaklıkları belirlemek, çözüm önerilerini sunmak. Mezkûr konularla ilgili bir bilgi bankasının kurulmasını sağlamak.*

3-) *Yurt dışından ülkemize eğitim ve öğrenim için gelen, aynı amaçla ülkemizden yurtdışına giden ve ülkemiz genelinde eğitimine devam eden öğrencilerin, eğitimine maddi ve manevi katkıda bulunmak. Ekonomik ve farklı sebeplerle eğitimden yoksun kalan bireylere fırsat eşitliği sağlayabilmek, alanlarında söz hakkı sahibi bilim adamları yetiştirmek.*

DERNEĞİN, YUKARIDAKİ GENEL AMAÇLARININ YANINDA, ÖZEL AMAÇLARI ŞUNLARDIR:

2. *Yurt içindeki ve yurtdışındaki ihtiyaç sahibi öğrencilere ve ilmi çalışmalarda bulunanlara maddi ve manevi yardımlarda bulunur.*

3. *Farklı ülkelerde önlisans, lisans, yüksek lisans ve dil eğitimi almak isteyen ihtiyaç sahibi öğrencilere maddi ve manevi destek ve katkıda bulunur.*

10. *Kültür ve mirasın korunması ile kültürlerarası diyalogun geliştirilmesine yönelik çalışmalarda bulunur.*

II. *Yurt dışındaki Türk azınlıkların eğitim, kültür ve kalkınma sorunlarının çözümüne yardımcı olmak ve katkıda bulunmak.*

III. *... Başta Birleşmiş Milletler olmak üzere, bütün uluslararası ve ulusal yardım kurum ve kuruluşları iş birliğine girerek; projelerin uygulamasına yönelik hizmet*

vermek, ürün temini, nakledilmesi ve dağıtımına katkıda bulunmak, bütün bu çalışmalarını gözlemlemek ve raporlamak.

III. Dernek . . . amaçları gerçekleştirmek üzere yurt içinde ve yurt dışında kamu kurum ve kuruluşları, kamu idareleri, yerel yönetimler, vakıflar, dernekler, federasyonlar, konfederasyonlar, özel ve resmi kurum ve kuruluşlar vb. ile hayırsever vatandaşlarla iş birliği yapar.

IV. Dernek . . . amaçları gerçekleştirmek maksadıyla; Birleşmiş Milletler ve Avrupa Birliği ülkeleri üzerinde kurulu bulunan ilgili kurum ve kuruluşlara üye olur. Bu kurum ve kuruluşlarla, yurt içinde ve yurt dışında her türlü iş birliği yapar.” (Bab-1 Âlem, 2025).

Tüzükte SADER'den farklı olarak amaç kısmında birinci maddeye “Ülkemizin kültür ve turizmını tanıtabilmek, ülkemizin örf, adet ve geleneklerini yaşatabilmek, Osmanlı ve Türkiye tarihi bilincini verebilmek, tarihi birlikteliğimiz olan ülkelerle ortak eğitim anlayışı oluşturmak” cümlesi eklenmiştir. SADER'i özel yapan “Yurtdışından ülkemize öğrenim için gelen ve ülkemizden yurtdışına öğrenim için giden öğrencilerin eğitimine maddi ve manevi katkıda bulunmak” amacına ise “Ekonomik ve farklı sebeplerle eğitimden yoksun kalan bireylere fırsat eşitliği sağlayabilmek, alanlarında söz hakkı sahibi bilim adamları yetiştirmek” cümlesi eklenmiştir. Her ne kadar her iki dernekte tüzüğünde Türkiye'ye gelen ve giden tüm uluslararası öğrencileri amaç edinmişken faaliyetlerinde sadece Türkiye'ye gelen uluslararası öğrencilerle ilgilenmişlerdir.

Her iki derneğin genel amaçlarının ortaklığı yanında Bab-1 Âlem'in özel amaçlarını açıkça yazdığı görülmektedir. “Yurt içindeki ve yurtdışındaki ihtiyaç sahibi öğrencilere ve ilmi çalışmalarda bulunanlara maddi ve manevi yardımlarda bulunur” ile “Farklı ülkelerde önlisans, lisans, yüksek lisans ve dil eğitimi almak isteyen ihtiyaç sahibi öğrencilere maddi ve manevi destek ve katkıda bulunur” cümleleri özel amaçları ifade etmektedir.

Öte yandan “Kültür ve mirasın korunması ile kültürlerarası diyalogun geliştirilmesine yönelik çalışmalarda bulunur” ifadesi ile dernek tamamen yeni bir amacı ödevlerine eklemiştir. Yine “Yurt dışındaki Türk azınlıkların eğitim, kültür ve kalkınma sorunlarının çözümüne yardımcı olmak ve katkıda bulunmak” amacı SADER'de olmayıp Bab-1 Âlem tüzüğünün yenilikçi yanlarından biri olmuştur. Birleşmiş Milletler başta olmak üzere uluslararası kuruluşlarla işbirliğinin ifade edildiği madde genel amacın gerçekleştirilmesini açık hale getiren bir metod mahiyetindedir. Bu meyanda “amaçları gerçekleştirmek üzere yurt içinde ve yurt dışında kamu kurum ve kuruluşları, kamu idareleri, yerel yönetimler, vakıflar, dernekler, federasyonlar, konfederasyonlar, özel ve resmi kurum ve kuruluşlar vb. ile hayırsever vatandaşlarla iş birliği yapar” cümlesi ile ileride kurulacak olan UDEF'in de alt yapısına hazırlık yapılmıştır denebilir.

Ayrıca Birleşmiş Milletler ve Avrupa Birliği gibi uluslararası yapılarca vurgu yapılırken İslam İşbirliği Teşkilatı'na yer verilmemesi ilgi çekicidir. Oysa Bab-1 Âlem yaptığı faaliyetlerle BM ya da AB'den ziyade İslam İşbirliği Teşkilatı'na benzer bir modelle çalışmıştır. Tabii burada genel itibarıyla Müslüman öğrencilerin rağbet gösterdiği derneğin faaliyetlerine gayri müslim öğrencilerin de katıldığını ifade etmek elzemdir.

Tüzüğün dışında derneğin kendi yayın organlarından vizyon ve misyon metinleri de bakmak gerekmektedir. 2008’de yayınlanan ilk Bab-ı Alem Faaliyet Bülteni’nde Bab-ı Alem’in Kuruluş Hikayesi ve Amaçlarımız, Kurumsal Tanıtım bölümünde şu ifadeler yer almaktadır:

“Türkiye’ye farklı vesilelerle gelmiş (mülteci, savaş ve afet mağduru ve benzeri) insanların eğitim çağındaki çocuklarına yardımcı olmak şeklinde başlayan çalışmalarımızı 2004 yılında mütevazı bir dernek çatısı altında biçimlendirdik. Gün geçtikçe büyüyen faaliyetlerimizi 2008 yılında Bâb-ı Âlem Uluslararası Öğrenci Derneği adıyla yeni bir binada sürdürme kararı aldık. Çalışmalarımızın ilk aşamasında ülkemizin eğitim için çok geniş bir coğrafyaya hitap ettiğini gördük. Misafir öğrencilerin milletimizi, medeniyet değerlerimizi, doğal güzelliklerimizi yeterince tanıyamadan ve eğitim süreci içerisinde birtakım sorunlarla mücadele ederek ülkemizden ayrıldıklarını tespit ettik. Bu münasebetle onları ülkemizde buldukları süre içerisinde milletimizin misafirleri olarak kabul edip eğitim süreçlerini kolaylaştırmak ve karşılıklı iletişimi en üst düzeye çıkararak ortak bir bakış açısıyla "gönüllü medeniyet elçilerimiz" olarak mezun etmek adına Bâb-ı Âlem Uluslararası Öğrenci Derneği’ni kurmuş olduk” (Bülten, 2008a:3)

Derneğin ilk çıkardığı bültende misyon ve vizyon konusuna özel yer ayırmayıp sadece durum tespiti yapmakla yetindiği ve SADER’in devamı olduğunu ifade ettiği görülmektedir. SADER ilk yayınında misyonunu *“Evrensel kardeşlik bilincine sahip, temel dini bilgiler açısından donanımlı, modern dünyayı ve dünya sistemini tanıyan, organizasyon kabiliyeti yüksek, ülkesinin ihtiyaçlarının ve durumunun farkında olan, İslam kültür ve tarihinin ana hatlarından haberdar, farklılıklara karşı müsamahalı, ufku açık nesiller yetiştirmek”* şeklinde ifade etmişti (SADER Tanıtım Kitapçığı, 2004). Buna mukabil Bab-ı Alem *“Misafir öğrencileri gönüllü medeniyet elçilerimiz olarak mezun etmek adına. . .”* kurulduğunu ifade etmiştir.

Aynı yıl yayınlanan ikinci bültende ise *Misyonumuz 8 soruda Bab-ı Alem* başlığı altında sorulara cevap verilmiştir. Bunlardan Bab-ı Alem’in amacı nedir? sorusuna *“Bab-ı Alem, yurtdışından Türkiye’ye okumak için gelen öğrencilere eğitim ve rehberlik hizmeti vermek amacıyla kurulmuş uluslararası bir öğrenci derneğidir”* cevabı verilmiştir. Neden Bab-ı Alem? sorusuna ise *“Bab-ı Alem “alemin kapısı” anlamına gelmektedir. Türkiye alemin kapısına teşbih edilerek bu isim konmuştur. Çünkü dünyanın dört bir yanından gelen yüzlerce farklı kültüre ve anlayışa mensup öğrenci Bab-ı Alem çatısı altında buluşmaktadır”* şeklinde cevap verilmiştir (Bülten, 2008b:3).

2009 bülteninde *Misyonumuz* başlığı altında daha önceki ifadelere ek olarak *“Öğrencilerimizin, farklılıkları bir zenginlik unsuru olarak gören, yeryüzünde attığı her adımda kardeşlik bilincini hatırlayan birer fert olarak yetişmeleri en önemli amacımız”* cümlesi yer almıştır (Bülten, 2009:3). Tüm bülten ve yayınlarda benzer bir misyon ifade eden derneğin araştırma dönemi itibarıyla son bülteni olan 2012’deki yayınında *Misyonumuz* başlığı altından şu bilgiler yer almaktadır:

“Bab-ı Alem, yurtdışından Türkiye’ye okumak için gelen öğrencilere, eğitim ve rehberlik hizmeti vermek amacıyla kurulmuş uluslararası öğrenci derneğidir. “Biz Bir Milletiz” sloganıyla yola çıkan Bab-ı Alem, misafir öğrenciler için eğitim faaliyetleri ve sosyal etkinlikler düzenlemektedir. Bu sayede farklı coğrafyalardan gelmiş binlerce öğrenciye

aynı milletin fertleri oldukları şuru verilmektedir. Bab-ı Alem Uluslararası Öğrenci Derneği, renk, dil, din, ırk, mezhep, bölge ayrımı yapmaksızın dünyanın dört bir yanından ülkemize eğitim için gelen misafir öğrencilere eğitim hayatları boyunca en iyi şekilde hizmet verebilmek için çalışan uluslararası bir sivil toplum kuruluşudur. Faaliyetlerimiz halkımızın aynı ve nakdi yardımlarıyla hayat bulmaktadır. Bazı faaliyetlerimiz de sivil toplum kuruluşları ve belediyelerin desteğiyle yürütülmektedir. Bab-ı Alem, misafir öğrencilerin eğitimi için farklı alanlarda faaliyet göstermektedir. Bu çalışmalar neticesinde misafir öğrenciler, Bab-ı Alem çatısı altında evrensel kardeşlik bilincine sahip, temel dini bilgiler açısından donanımlı, modern dünyayı ve sistemini tanıyan, organizasyon kabiliyeti yüksek, ülkesinin durumunun ve ihtiyaçlarının farkında, İslam kültür ve medeniyet tarihinin ana hatlarına vakıf, farklılıklara karşı müsamahalı birer “gönüllü medeniyet elçisi” olarak ülkelerine dönmektedirler. Medeniyet değerlerimizi önceleyerek, ilgilendiğimiz her bölgenin toplumsal, sosyal ve kültürel değerlerini göz önünde bulundurarak en iyi çalışmayı ortaya koymaya gayret ediyoruz. Öğrencilerimizin, farklılıkları bir zenginlik unsuru olarak gören, yeryüzünde attığı her adımda kardeşlik bilincini hatırlayan birer fert olarak yetişmeleri en önemli amacımız. Türkiye’nin muhtelif şehirlerinde misafir öğrenci çalışması yapan derneklerden oluşan UDEF (Uluslararası Öğrenci Dernekleri Federasyonu) üyesi olan Bab-ı alem Uluslararası Öğrenci Derneği, aynı zamanda İDSB (İslam Dünyası Sivil Toplum Kuruluşları Birliği) ve TGTV (Türkiye Gönüllü Teşekküller Vakfı) üyesidir.” (Bülten, 2012:4)

SADER’den devraldığı “Biz Bir Milletiz, Yabancı Öğrenci Değil Misafir” sloganlarına “72 Millet Aynı Çatı Altında, Farklı Seslerle Aynı Şeyi Söylüyoruz: Biz Bir Milletiz” gibi eklemeler yapan Bab-ı Alem, yayınlarında sürekli misyonu açıklayan metinler kullanmıştır. “Kökleri dünyanın dört bir yanına uzanan ve yüzlerce farklı coğrafyanın suyuyla beslenen aynı ağacın dallarıyız”(Bülten, 2010) ve “Dünyanın 4 bir yanından gelerek Türkiye’de eğitim gören 72 millete mensup öğrencinin eğitimine, sosyal ve kişisel gelişimine katkıda bulunarak ülkemizin gönüllü medeniyet elçilerini yetiştiren insanın değişmesiyle tüm insanlığın değişmeye başlayacağına inanan, küreselleşme ve teknolojik gelişmelerin bir köy haline getirdiği dünyada sadece bilgi toplumu olmanın değil, hikmet toplumu olmanın da mücadelesini veren, farklılıklarımızı sahip olduğumuz en kıymetli zenginlik gören, bir biriyle kardeş bir Biz Bir Milletiz” (Sefine, 2008) ifadelerini de katarak UDEF bünyesindeki derneklere aktaran Bab-ı Alem olmuştur.

4. Dernek Bünyesinde Yapılan Çalışmalar

2008-2012 döneminde derneğin yayınlarına bakıldığında iki ayrı düzlemde faaliyet yürüttüğü görülmektedir. Birincisi SADER’den devraldığı uluslararası öğrenci çalışmasını geliştirmektir. Bunu başarıyla yaptığı faaliyetlerin nitelik ve nicelik açısından büyüyen ve etkinleşen devam etmesinden anlaşılmaktadır. Onlarca başlık altında yüzlerce program yapan derneğin uluslararası öğrencilere ulaştığı görülmektedir. Faaliyetlerin ikinci düzlemi ise bu çalışmayı sivil toplum alanına yayma gayretidir.

4.1 Uluslararası Öğrencilere Yönelik Yapılan Çalışmalar

Derneğin uluslararası öğrencilere yönelik yaptığı faaliyetlerin, SADER'in 2004-2008 yılları arası dört yıllık deneme yanılma döneminde gerçekleştirdiği ve faydalı görerek devam ettiği çalışmaların geliştirilmiş hali olduğu görülmektedir. Uluslararası öğrenciler tarafından kabul gören SADER³, Bab-1 Alem olduktan sonra ise daha aktif ve daha geniş öğrenci kitleleri tarafından sahiplenilmiştir.⁴ “*Yabancı Öğrenci Değil Mısafir Öğrenci*” ve “*Biz Bir Milletiz*” gibi ana slogan ve tespitlerin ısrarla Bab-1 Alem tarafından her ortamda savunulduğu ve yapılan faaliyetlerin bu çerçevede geliştiği görülmektedir.

SADER'de burs çalışmaları, öğrenci evlerine gıda, ev eşyası ve giyim yardımları, harç, yol parası, harçlık, eğitim yardımları, dört yıllık eğitim programı, Kuran-ı Kerim kursu, geziler, genel ve özel iftarlar, bayramlaşma ve ev davetleri şeklinde başlayan faaliyetler (SADER 1 Numaralı Broşür, 2004) Bab-1 Alem'de gelişerek büyümüş ve çeşitlenmiştir. Dernek araştırma dönemimiz olan 2008-2012 arasında altı adet Bab-1 Alem Faaliyet Bülteni yayınlamıştır. Bu yayınlarda yer alan faaliyetler, dönem ve niteliğine göre tasnif edilerek aşağıdaki Tablo 2.'de verilmiştir.

Tablo 2. Tablo 2 : 2008-2012 Yılları Arasında Yayımlanan Bab-1 Alem Faaliyet Bültenlerinde Yer Alan Faaliyet Nitelikleri ve Adetleri

Toplam	Tek Seferlik Faaliyet	Periyodik Faaliyet	Faaliyet Dönemi	Sayı
73	50	23	Ocak-Haziran 2008	1
56	24	32	Temmuz-Aralık 2008	2
114	78	36	Ocak-Aralık 2009	3
85	50	35	Ocak-Aralık 2010	4
307	259	48	Ocak-Aralık 2011	5
147	100	47	Ocak-Aralık 2012	6
782	561	221	Toplam:	

Not: Tablo yazar tarafından Bab-1 Alem Faaliyet Bültenleri baz alınarak hazırlanmıştır.

Bültenler renkli basım, matbaa ve kağıt kalitesi oldukça yüksek, tasarımı profesyonel kitapçıklar şeklindedir. Ocak-Aralık 2008 Faaliyet Bülteni'nde 73 adet faaliyetin bilgisi, fotoğraflarla örneklendirilerek verilmiştir. Bunların 23'ü periyodik faaliyet iken 50'si tek seferliktir (Bülten, 2008a). Temmuz-Ağustos 2008 Faaliyet Bülteni'nde ise 56 faaliyetin 32'si periyodik, 24'ü tek seferliktir (Bülten, 2008b). Ocak-Aralık 2009 için bu rakamlar 36 periyodik ve 78 tek seferlik olmak üzere 114 faaliyetdir (Bülten, 2009). Ocak-Aralık 2010 için bu rakamlar 35 periyodik ve 50 tek seferlik olmak üzere 85 faaliyetdir (Bülten, 2010). Ocak-Aralık 2011 için bu rakamlar 48 periyodik ve 259 tek seferlik olmak üzere 307 faaliyetdir (Bülten, 2011). Ocak-Aralık 2012 için bu rakamları 47 periyodik ve 100 tek seferlik olmak üzere 147 faaliyetdir (Bülten, 2012).

Buradaki bilgilere bakıldığında 2011 yılında periyodik ve tek seferlik faaliyetlerin ciddi bir artış yaptığı görülmektedir. Bunun sebebi UDEF'in hazırlık safhasının bu

³Sader makale

⁴Bilgi kaynak

tarikh olması ve 2012 Aralık ayında ise federasyonun resmi kuruluşunun gerçekleşmesi ile diğer taraftan platform çalışmalarının da bu dönem aktif olması şeklinde değerlendirilebilmektedir. Aynı dönem YTB'nin kurulması ve diğer kamu kurumlarının da konuya yeni açılımlar getirdiği bir aşamaya denk gelmesi de Bab-1 Alem'in kamu ile ilişki ve faaliyetlerinin artmasının sebebi olduğu anlaşılmaktadır.

Bültenlerde yer alan ana faaliyet başlıkları şu şekildedir: Misyonumuz, Misafir Öğrenciler, Geleneksel Faaliyetler, Kurumsal Tanıtım, Uluslararası Öğrenci Buluşması, Genel Piknik, Eğitim Faaliyetleri/Çalışmaları, Sosyal Faaliyetler/Çalışmalar, Kültürel ve Sanatsal Faaliyetler, Bab-1 Alem'de Rehberlik, İftar Programı, Mezun Çalışmaları, Danışmanlık ve Rehberlik, Bölgesel Faaliyetler, Teşkilatlanma Çalışmaları, Üniversite Kardeşlik Çalışmaları ve Ortaöğretim Faaliyetleri, Mezunlara Yönelik Çalışmalar, Kurumsal Ziyaretler ve Tanıtım Etkinlikleri, Yayınlarımız.

Altı faaliyet bültenindeki ana başlıkların altında, ufak tefek değişiklikler gösterse de genel olarak faaliyet başlıkları şu şekildedir:

Rehberlik ve Danışmanlık, Gönüllü Ülke Temsilcileri Toplantıları, Kardeşlik Grupları Toplantıları, Birim Komisyon Toplantıları, Bölge Toplantıları, Bölge Piknikleri, Ülke Yemek Günleri, Ülke Tanıtım Günleri, Tanışma Günleri, Çay Günleri, Sinema Günleri, Öğrenci Ev Ziyaretleri, Tiyatro Dersleri, ALES Seminerleri, Web Tasarım ve Photoshop Seminerleri, Fotoğrafçılık Seminerleri, Proje Hazırlama Seminerleri, Proje Grupları, Proje Yarışmaları, Sportif Faaliyetler: Dostluk ve Kaynaşma Maçları, Futbol Turnuvası, Masa Tenisi Turnuvası, Satranç Turnuvası, Havuz Programı, Üniversite Tanışma Programları, Üniversite Ülke Tanıtım Günleri, Kulüp Çalışmaları, Ortaöğretim Programları, Liselerde Ülke Tanıtım Günleri, Liselerde Paneller, Uluslararası Öğrenci Buluşması: Geleneksel Öğrenci Fuarı, Halil İbrahim Buluşmaları-Şanlıurfa, Piknikler: Öğrenci Genel Piknikleri, Bölge Piknikleri, Ülke Piknikleri, Ramazan Programları: Geleneksel Ramazan İftar Programı, Evlerde İftar Programları, Bayramlaşma Programı, Öğrenci Evlerine Erzak Dağıtımları, Öğrenci Evlerine Kurban Eti Dağıtımları, Yurt Müdürleriyle Kahvaltı, Umre Organizasyonu, Gezi Günleri: Şehir İçi Geziler, İl Gezileri, Bölge Gezileri, Yurt Dışı Gezileri, Fikir Önderleri Ziyaret Programı, Yaz Eğitim Kampları, Öğrenci Eğitim Kampları, Salon Programları, Sefine ve El sine Dergisi Süreli Yayın Çalışması, Mezunlara Yönelik Rehberlik, Mezun Komisyonları, Mezun-İş Dünyası Buluşmaları, Mezuniyet Gecesi, Mezunlar Yıllığı Çalışması, Misafir Öğrenciler İçin Staj Programı, Misafir Öğrencilere Yönelik Sosyal Yardım Çalışması, YÖS Hazırlık Seminerleri, Türkçe Dersleri, Kuran-ı Kerim ve Temel Dini Bilgiler, Kitap Tahlilleri, Proje Çalışma Grubu, Dil Dersleri: Rusça, Fransızca, Çince, Arapça, İbranice, İngilizce ve Osmanlıca Dersleri, Divan Seminerleri, Siyaset Okulu, Paneller, Sempozyumlar, Kurumsal Tanıtımlar, Ziyaretler, İl Ziyaretleri, İllerde Teşkilatlanma Çalışmaları, İllerde Kurulan Derneklere Kurumsal Rehberlik, Platform Çalışmaları, Kamu Kurumlarını Ziyaret, Üniversiteleri Ziyaret.

Bu kadar geniş bir yelpazede yapılan faaliyetlerin her birinin bu çalışmada incelenmesi mümkün değildir. Oysa her birinin uluslararası öğrenciler üzerine olumlu olumsuz etkileri olması doğaldır ve bunların tahlil edilmesi halinde derneğin gerçek etki alanı anlaşılacaktır. Bu çalışmada belirli bir zaman aralığında yapılan çok sayıda faaliyetin

sadece adları ve kaçar adet yapıldıkları gibi niceliksel özelliklerinden bahsedilmektedir. Niteliksel bazda çalışmaların yapılması gerektiğini de belirtmekte fayda vardır.

Bununla beraber bazı faaliyetlerin değerlendirilmesi gereklidir. Bunlardan biri Bayramlaşma programlarıdır. Dernek Ramazan ve Kurban bayramlarında öğrencilerle bayram namazında belirlenen camilerde buluşmayla başlayan bir dizi faaliyet yapmıştır (Bülten, 2008b:25; Bülten, 2009:31; Bülten, 2010:34-35; Bülten, 2011:32; Bülten, 2012:34). Bu bayramlaşma programı bayram namazında buluşma ile başlayıp kahvaltı ikramı, kurban eti dağıtımı, evlere ziyaretler gibi bir dizi programla memleketine gidemeyen, belki binlerce kilometre uzaktaki ailesinden ayrı uluslararası öğrencilere bayram sevinci yaşatmıştır. Sıla özleminin en derin hissedildiği, okulların ve diğer resmi kurumların tatil olduğu, Türk arkadaşlarının ailelerinin yanında gittiği, yurtlarda sadece uluslararası öğrencilerin kaldığı, yalnızlığın her tarafı sardığı bu günlerde bayram sevincini Bab-ı Alem ve onun benzeri sivil toplum kuruluşları yaşatmaktadır. SADER ve Bab-ı Alem dönemi ortaya konan orijinal faaliyetlerden biri de 37 uluslararası öğrencinin Umre ile ödüllendirmesidir (Bülten, 2008b:6-7; Bülten, 2009:10-11; Bülten, 2011:10; Bülten, 2012:11).

Faaliyetlerin bu kadar çeşitlenmesinde uluslararası öğrencilerle yapılan toplantıların payının büyük olduğu anlaşılmaktadır. Çünkü bu toplantılarda, SADER'den başlayan süreçte, Türkiye'de okuyan uluslararası öğrencilerin durumu ve yapılması gerekenler konuşulmaktadır (Bülten, 2008a:34-35; Bülten, 2008b:28-29; Bülten, 2009:36-37; Bülten, 2010:41-42; Bülten, 2011:15, 43; Bülten, 2012:16, 46). Bu da Bab-ı Alem'in faaliyetlerinin bu talepler doğrultusunda çeşitlenerek çoğalmasının altında yatan sebebi oluşturmuştur. Bu toplantılar ve yapılan faaliyetlerin uluslararası öğrencilere Bab-ı Alem'in kendi kuruluşları olduğunu kabul ettirdiğini ifade etmek gereklidir. Uluslararası öğrenciler SADER'den başlayan süreçle Bab-ı Alem'i kendi evi olarak görmekte ve burada kendi işini yapmaktadır. Onlara birileri şunu yap dememiştir tam tersi kendileri karar aldığı işi yapmaktadırlar. Diğer sivil toplum çalışmalarına göre Bab-ı Alem'i özel yapan önemli bir nokta bu durumdur.

Bültenlerde en önemli faaliyet üst başlığının eğitim olarak seçildiği görülmektedir. Bu başlık altında YÖS Hazırlık Seminerleri, Türkçe Dersleri, Kuran-ı Kerim ve Temel Dini Bilgiler, Kitap Tahlilleri, Proje Çalışma Grubu, Dil Dersleri: Rusça, Fransızca, Çince, Arapça, İbranice, İngilizce ve Osmanlıca Dersleri, Divan Seminerleri, Siyaset Okulu, Paneller, Sempozyumlar faaliyetlere yer verilmiştir (Bülten, 2008a:7-17; Bülten, 2008b:10-20; Bülten, 2009:13-23; Bülten, 2010:15-22; Bülten, 2011:16-25; Bülten, 2012:19-28).

Yabancı Öğrenciler Sınavı (YÖS) hazırlık kursları ve Türkçe eğitimleri Bab-ı Alem bünyesinde devam eden ve öğrencilere ücretsiz imkan sunan eğitim faaliyetleridir (Bülten, 2008a:13). 2008-2012 yılları arasında Türkçe öğretimi Türkiye'de talebi karşılayacak nitelikte değildi. Ülkelerde ise Türkiye Maarif Vakfı okulları açılana kadar FETÖ'nün tekelindeydi (Türkiye Maarif Vakfı, 2025). Türkçe öğretimi yanında Türkçe öğretim materyali de neredeyse yok hükmündeydi (Yunus Emre Enstitüsü, 2025). Zaman içinde YTB, Yunus Emre Enstitüsü ve Türkiye Maarif Vakfı Türkçe öğretimine büyük katkı sunacaktır. Ancak bu vakte kadar Bab-ı Alem'in mütevazı

eğitimi, FETÖ'ye alternatif olma bakımından, etkili çalışmalar olmuştur (Bolat, 2020).

Bültenlerin tamamında yer alan eğitim faaliyetlerinin içinde Divan Seminerleri dikkat çekmektedir. Haftalık olarak dernek merkezinde yapılan bu seminerlerin konu yelpazesi çok geniştir. Altı bültende konusu zikredilen 100 adet divan semineri gerçekleşmiştir (Bülten, 2008a:8-11; Bülten, 2008b:10-11; Bülten, 2009:14-15, 33; Bülten, 2010:16-17; Bülten, 2011:17-18; Bülten, 2012:20-21). 2011 ve 2012'de bahar ve güz döneminde toplam dört defa yapılan Divan Toplantıları'nda ise dernek yönetici, gönüllü ve uluslararası öğrencilerin bir araya gelerek gerçekleşen faaliyetleri değerlendirdikleri görülmektedir (Bülten, 2011:15; Bülten, 2012:16).

Eğitim çalışmaları içinde Proje Grupları göze çarpmaktadır. Farklı ülkelerden gelen uluslararası öğrencilere belli konularda proje hazırlama eğitimleri verilmekte ve sonucunda bazı kurum ve kuruluşlara projeler sunulmaktadır (Bülten, 2009:22). Yine eğitimler arasında diksiyon ve kompozisyon, konuşma ve yazma pratikleri, yabancı dil olarak Türkçe'yi kullanan uluslararası öğrenciler için çok kıymetli seminerlerdir (Bülten, 2010:21-22). Tüm bunların ücretsiz olarak sunulması Bab-ı Alem'i bir cazibe merkezi haline getirmiş görünmektedir. Osmanlıca okuma seminerleri, İstanbul, Bursa, Edirne gibi tarihi şehirlere yapılan geziler ise derneğin tarih ve kültürümüzü öğrencilere tanıtmaya gayretlerini ortaya koymaktadır (Bülten, 2008a:16; Bülten, 2008b:8; Bülten, 2009:12, 32; Bülten, 2010:36-37). Ülke tanıtım, çay, yemek günleri gibi faaliyetler ise uluslararası öğrencilere kendi kültürlerini tanıtmaya fırsatı sunmuştur. Bu ise onların kendilerini ifade etmeleri açısından Türkiye'ye uyum sağlamlarına katkı sunan bir durumdur (Bülten, 2011:27-37; Bülten, 2012:30-39).

Faaliyetler içinde rehberlik ve danışmanlık başlığının her bültende yer aldığı görülmektedir. Bu başlığın altında hukuki danışmanlık, resmi işlemlerde rehberlik, sağlık ve psikolojik ihtiyaçlarda destek sunma gibi çok geniş yelpazede iş ve işlemlerin gönüllü olarak ücretsiz bir şekilde sunulduğu ifade edilmektedir (Bülten, 2008a:34-35; Bülten, 2008b:28-29; Bülten, 2009:36-37; Bülten, 2010:41-42; Bülten, 2011:39-49; Bülten, 2012:42-52). Ayrıca maddi ihtiyaç sahibi öğrencilere burs verilmesi, yol ve barınma destekleri sunulması, öğrenci evlerine eşya ve gıda desteği sağlanması gibi çok çeşitli yardımların yapıldığı anlaşılmaktadır (Bülten, 2008b:31; Bülten, 2011:41; Bülten, 2012:44). Uluslararası öğrencinin derdiyle hem hal olma adına her türlü desteğin sunulmaya çalışıldığı görülmektedir. Mesleki kulüpler ile öğrencilere eğitim ve stajlar sağlanarak gelişimlerine katkı sunulmaktadır (Bülten, 2009:38; Bülten, 2010:44; Bülten, 2012:40; Bülten, 2012:43).

Sportif faaliyetler, turnuvalar, dostluk maçları, yaz ve kış tanışma kampları, geziler, piknikler, ev ziyaretleri, ülke tanıtım ve çay günleri vs. ... hepsinin uluslararası öğrencinin Türkiye'yi tanımaları ve ona uyum sağlamları açısından katkısı olduğu anlaşılmaktadır (Bülten, 2008a:17-25; Bülten, 2008b:20-28; Bülten, 2009:23-35; Bülten, 2010:28-38; Bülten, 2011:26-37; Bülten, 2012:29-39). Aynı zamanda dernek bünyesinde yapılan her bir faaliyet ile uluslararası öğrenciler birbirlerini de tanıma fırsatı yakalamışlardır. Boşnak Uygur'u, Endonezyalı Faslıyı, Kazak Çadlıyı görme, tanıma, beraber iş yapma ihtimalini yaşamıştır. Öte yandan bu renkli faaliyetler,

başında yer alarak ülkemiz kamuoyunda uluslararası öğrencilerin gündeme gelmesini sağlamıştır. Dernek faaliyetleri radyo, televizyon, dergi ve gazetelerde yer almıştır (TRT Haber, 2025; Gerçek Hayat, 2009:14-15).

Babıalem faaliyetleri içinde gezilere ayrı bir bahis açmak gerekmektedir. İstanbul gezileri ile Bursa, Edirne, Çanakkale gibi il bazlı günü birlik geziler ve Karadeniz, İç Anadolu, Marmara gibi günler süren bölgesel geziler hatta Suriye turu gibi yurtdışı geziler yapılmıştır. Tarihi, kültürle ve sanatsal mekanlar başta olmak üzere fabrikalar, su tesisleri ve teknik bölgeler gibi çok çeşitli bir yelpazede yapılan gezilerde farklı ülkelerden gelen uluslararası öğrenciler, Türkiye'yi tanıırken bir yandan da birbirleri ile tanışma imkanı bulmuşlardır (Bülten, 2008a:26-29; Bülten, 2008b:8, 32; Bülten, 2009:12, 32, 43; Bülten, 2010:14, 36-37; Bülten, 2011:13-14, 33-34; Bülten, 2012:14-15, 35-36).

Bültenlerin ilk kısmında yer alan ve geleneksel programlarımız şeklinde takdim edilen faaliyetlerin başında “*Yeryüzü Milleti Bir Sofrada Afganistan’dan Makedonya’ya, Moğolistan’dan Kenya’ya 72 Millet İftarda Buluşuyor*” sloganıyla genel iftar programı gelmektedir (Bülten, 2008b:4-5; Bülten, 2009:6-7; Bülten, 2010:10-11; Bülten, 2011:9; Bülten, 2012:10). Uluslararası öğrencilerin evlere iftara alındığı “*Gurbette Aile Sıcaklığında İftar*” sloganıyla yapılan, günümüz Türk aile yapısında iftar sofralarına misafir oldukları iftarlar, Türkiye’nin misafirperver yapısını yansıtan önemli faaliyetlerdir. Özellikle evli öğrencilerin evlerine gidilerek yapılan aile iftarları ise başka kültürlerde de ortak değer olarak dini uygulamaların örneklerinin yaşandığı ender faaliyetlerdir. Bunların yanında kurum ve kuruluşların iftarlarına uluslararası öğrencilerle katılmaların sağlanmış olduğu bültenlerde ifade edilmektedir (Bülten, 2008b:26; Bülten, 2009:33-34; Bülten, 2010:38; Bülten, 2011:38; Bülten, 2012:36).

Gelenekselleşen bir başka faaliyetin ise bahar aylarından yapılan genel piknikler ile evli öğrencilerin katıldığı eş ve çocuklarıyla katıldığı aile piknikleri, ülke ve bölgesel piknikler olduğu görülmektedir (Bülten, 2008a:5-6, 24; Bülten, 2008b:4-5; Bülten, 2009:8-9, 33; Bülten, 2010:12-13, 30; Bülten, 2011:11-12, 31; Bülten, 2012:12-13, 32). Genel pikniklerin bir şölen havasında geçtiği ve sportif faaliyetlerle adeta bir olimpiyata dönüştüğü görülmekte, gerçekleşen müsabakalarda dereceye girenlere madalya ve çeşitli ödüllerin verildiği bültenlere yansımaktadır. Bu piknikler için “*Farklı Renkler Bir Arada “Bir” Olduğunu Hatırlıyor*” ifadesi dikkate değerdir (Bülten, 2012:32).

Bab-ı Alem’in en önemli özelliği adının da Türkçe anlamı olan Alem’in Kapısı olmasıdır. Bültenlerin en renkli bölümleri ülke tanıtım, yemek ve çay günleri bağlamında dünyaya açılan kapıların bulunduğu sayfalardır. Bültenlerde verilen bilgilere göre 2008-2012 arası dernek merkezinde veya başta liseler olmak üzere diğer kurum ve kuruluşlarda yapılan ülke tanıtım günleri, ülke yemek günleri ve ülke çay günleri toplamda 296 adet faaliyettir (Bülten, 2008a:17-20, 23; Bülten, 2008b:20-22; Bülten, 2009:24-26; Bülten, 2010:28-20; Bülten, 2011:27-30; Bülten, 2012:30-31). Bab-ı Alem Uluslararası Öğrenci Derneği 2004-2010 Faaliyetler (Basılmamış Rapor) adlı metinde ise Afrika, Asya, Balkanlar, Kafkasya ve Ortadoğu başlığı altında 66 ülke ve bölge adına 119 adet faaliyetin yer aldığı görülmektedir.

Bu programları hazırlayan öğrenciler kendi kültürlerini tanıtırken yaşadıkları mutluluk ile ülkemize adaptasyon süreçlerini iletirmektedirler. Programda dinleyici veya misafir konumunda olanlar ise yeni bir ülkeyi tanıma fırsatı yakalamaktadır. Özellikle okullardaki programların öğrencilerin ufuklarını açmada faydası tartışılmazdır. Türkçe konuşan bir Tanzanyalıdan bilgi almak, bir Endonezyalı ya da Kazak ile Türkçe iletişime geçmek lise öğrencisi açısından farklı bir deneyimdir.

Ülkelerle ilgili olarak yapılan faaliyetler arasında ülke birliklerinden bahsetmek gerekmektedir. 2011'den itibaren ülke birliklerinin faaliyetlerinde bir atış yaşanmıştır. Ayrıca bölgesel bazda faaliyetlerin de belirgin hale geldiği görülmektedir. Ortadoğu, Kafkasya, Balkanlar, Güney Afrika, Kuzey Afrika, Güney Asya, Kuzey Asya bölgelerinin kendi içinde faaliyetler yapmışlardır (Bülten, 2011:46-49; Bülten, 2012:49,51). Dernek bünyesinde söz konusu dönem 2011'de 24 ülke ve bölge birliği kurulmuşken 2012'de bu sayının 32'ye çıktığı görülmektedir (Bülten, 2011: 46; Bülten, 2012:49).

2008'den itibaren ülke tanışma toplantıları yapılmış, kardeşlik grupları kurulmuş, ülke ve bölge bazlı kamplar ve çeşitli toplantılarla birlikte piknik ve turnuva bazlı programlar yapılmış, her ülkeden seçilen temsilcilerle periyodik olarak bir araya gelinmiştir (Bülten, 2008a:14, 30, 34-35; Bülten, 2008b:27, 29-30; Bülten, 2009:26, 37-38; Bülten, 2010:41-43; Bülten, 2011:43-49; Bülten, 2012:46-51). Bu birliklerin ilerde Türkiye International Student Unions Platform (TISUP) - Türkiye Uluslararası Öğrenci Birlikleri Platformu haline geldiği görülmektedir (TISUP, 2025). Bu birliklerde faaliyet yapan uluslararası öğrencilerin ilerde dernekler kurarak çeşitli alanlarda faaliyet yaptıkları da bilinmektedir. Örneğin 2013'te İstanbul'da Habeşistan Kalkınma ve İşbirliği Derneği HAKİD kurulmuştur (HAKİD, 2025).

Derneğin uluslararası öğrencilere barınma imkanı sunduğu bültenlerde yer alan bir başka bilgidir. Artan öğrenci sayısına yeterince barınma imkanı sunulamadığı, derneğin imkanları ölçüsünde bu soruna çözüm bulmaya çalıştığı, diğer kurum ve kuruluşlardan da barınma konusunda yardım alındığı ifade edilmektedir (Bülten, 2011:41; Bülten, 2012:44). Ayrıca İstanbul geneli uluslararası öğrencilerin barındığı yurt müdürleriyle toplantılar yaparak öğrencilerin sorunlarına çözüm arandığı görülmektedir (Bülten, 2008a:35). Tüm uluslararası öğrenciler yurtlarda yer bulmakta zorlandıkları ve kiralık evler tutarak barınma ihtiyaçlarını karşıladıkları için derneğin tüm bültenlerinde ev ziyaretlerine yer verilmiştir. Bu ziyaretler esnasında eli boş gitmenin kültürümüze uygun olmaması sebebiyle evlere yapılan gıda, kurban eti ve eşya yardımları yanında zekat-fitre benzeri nakdi yardımların da yapıldığı ifade edilmektedir (Bülten, 2008a:36; Bülten, 2008b:31; Bülten, 2009:34; Bülten, 2010:38; Bülten, 2011:35; Bülten, 2012:37).

Bab-ı Alem faaliyetleri arasında ortaöğretimde bulunan uluslararası öğrencilerin de unutulmadığı görülmektedir (Bülten, 2011:56). Ayrıca üniversite kulüpleriyle yapılan faaliyetler dışında kampüslerde ve üniversite yurtlarında kardeşlik, tanışma ve ülke tanıtım programları yapılmıştır (Bülten, 2011:54-55). Öte yandan Bab-ı Alem'in İstanbul dışında eğitim alan uluslararası öğrencilerle de faaliyet yaptığı görülmektedir. Farklı illerde eğitim alan uluslararası öğrenciler gruplar halinde İstanbul'a tanışma programlarına davet edilmekte ve birkaç gün misafir edilerek İstanbul'u gezmeleri de sağlanmaktadır. Örneğin Türkiye'nin beş ayrı şehrinde eğitim alan 23 ülkeden

40 uluslararası öğrenci 15-17 Şubat 2008 tarihinde İstanbul'da ağırlanmıştır (Bülten, 2008a:14).

Faaliyetler arasında İslam Davetçilerine Eğitim Rehberi ve Dünya Çatışmaları kitap tahlilleri dikkat çekmektedir (Bülten, 2008a:16; Bülten, 2008b:17; Bülten, 2009:20; Bülten, 2011:23; Bülten, 2012:28). İslam Davetçilerine Eğitim Rehberi Kanada ve ABD olmak üzere Kuzey Amerika'da yaşayan ve farklı kültürlerden gelen Müslümanlar arasındaki sivil toplum çalışmalarının nasıl yapıldığı üzerine deneyimler sunmaktadır (Hişam, 1994). Bu kitaptaki tecrübeler Bab-ı Alem'in yukarıda listelenen faaliyet çeşitliliğine katkı sunmuş görünmektedir. Diğer kitap olan Dünya Çatışmaları ise her bir çatışma bölgesini akademik disiplin ile işleyen makalelere sahip olması hasebiyle okuyanlarının bölgeleri ve oradan gelen uluslararası öğrencileri anlamasına yardımcı olmaktadır (İnat, 2010). Bu da Bab-ı Alem'in uluslararası öğrencilerin duygu, düşünce ve söylemlerini anlaması, onların tarihsel ve sosyolojik arka planına inebilmesi, psikolojik durumlarını görebilmesi, maddi-manevi talep ve ihtiyaçlarına göre faaliyet üretmesine sebep olmuş görünmektedir.

Bunca faaliyet arasında kaynamaması gereken bir diğer husus ise derneğin uluslararası öğrenci ile sadece faaliyet yapmadığıdır. Aynı zamanda onlara karşı nasıl bir yaklaşım geliştirilmesi gerektiğini de uzun uğraşlar sonucu tecrübe ile üretmiştir. Ülkeler üzerine özel okumalar yapan, yaptıkları faaliyetlerle öğrencileri bizzat tanıyan Bab-ı Alem, uluslararası öğrencilerin iyi ve kötü gününde yanlarında durmuş, onların hayatını paylaşmıştır. Öğrencilerin düğünlerinden cenazelerine varana kadar hayatlarının her anında, Türkiye'de eğitim aldıkları süre zarfında Bab-ı Alem'in onların yanında olduğu unutulmamalıdır. Tüm çalışmalarda derneğin hangi din, dil, ırk, mezhep ve meşrepten olursa olsun, Türkiye'ye gelen tüm öğrencilere hitap etmeye çalıştığı göz ardı edilmemelidir.

Bab-ı Alem Faaliyet Bülteni Ocak-Aralık 2010'da Misafir Öğrenciler başlığı altında *"Bugün itibariyle Türkiye'de, 144 ülkeden 22 bin misafir öğrenci bulunmaktadır. Bu öğrencilerden 13.500'ü devlet burslusu olarak eğitim görürken, diğerleri de kendi imkanlarıyla ülkemizdeki okullarda eğitimlerini sürdürmektedir. İstanbul'da 96 ülkeden 7.450 misafir öğrenci eğitim görmektedir."* açıklaması yer almaktadır (Bülten, 2010:4). Bab-ı Alem 2011 Ocak-Aralık Faaliyet Bülteni'nde *"Hangi Ülkelerin Öğrencilerine Hizmet Veriyoruz?"* başlığı altında derneğin o döneme kadar hitap ettiği ülkeler listesi verilmiştir (Bülten, 2011:70). Burada Afrika başlığı altında 40 ülkenin ismi yazılmıştır. Asya başlığında 23, Balkanlar'da 11, Ortadoğu'da 7 ve Kafkasya başlığı altında 12 olmak üzere toplam 93 ülke ve bölgenin adı yazılmıştır. Aynı bültende Misafir Öğrenciler başlığı altında 2011 yılı itibariyle Türkiye'de 147 ülkeden 26.200 misafir öğrencini eğitim aldığı ifade edilmiştir. İstanbul'da ise 96 ülkeden 8 bin öğrenci olduğu zikredilmiştir (Bülten, 2011:7). 2012 Faaliyet Bülteni'nde ise Türkiye'de 2012 itibariyle 155 ülkeden 36 bin misafir öğrencinin bulunduğu ifade edilmiştir (Bülten, 2012:5). Ancak hiçbir bültende derneğin faaliyetlerine katılmaya sağlayan toplam öğrenci sayısı yer almamıştır. Yapılan faaliyetlerden İstanbul'da bulunan 2500 kadar uluslararası öğrenciye hitap edildiği tahmin edilmiştir.

4.2 Diğer Faaliyetler

Bab-1 Alem'in faaliyetleri arasında yer alan mezunlar birimi çalışmaları da ifade edilmiştir (Bülten, 2008b: 32; Bülten, 2009:39-44; Bülten, 2010:45-48; Bülten, 2011:57-60; Bülten, 2012:53-55). Dernek bünyesinde 2009'dan itibaren özel bir mezunlar komisyonu kurulmuş, toplantılar yapmış, mezuniyet öncesi eğitim seminerleri düzenlemiş, mezun olacaklar için özel kamp ve geziler düzenlemiş ve mezuniyet programları organize etmiştir (Bülten, 2009:39-44). 2010'da ise bu faaliyetlere ilaveten Bab-1 Alem Mezunlar Yılığ'ı basılmıştır (Bülten, 2010:47). Dernek mezun olacak öğrencilere ve mezunlara çeşitli imkanlar sunmaya çalışmış, mezuniyete hazırlık için seminer ve eğitimler kapsamında iş insanlarıyla buluşturulmaları için faaliyetler yapmıştır. Bu faaliyetlerde mezunların kendi ülkelerinde sivil toplum çalışmaları yapmaları tavsiye edilmiştir. Öte yandan gereken konularda ilmi, ticari, sosyal ve kültürel oluşumlar kurmaları gerektiği hatırlatılmıştır. Tüm faaliyetlerin yıllık ve belli periyotlarda yapıldığı fakat Bab-1 Alem Mezunlar Yılığ'ının sadece 2010 yılında basıldığı görülmektedir. 33 ülkeden 74 mezunun yer aldığı yıllık (Bab-1 Alem Mezunlar Yılığ'ı, 2010), SADER'den UDEF'e 20 yılı aşkıncı uluslararası öğrenci dernekleri içinde ilk ve son örnektir.

Öte yandan Bab-1 Alem'in mezunlar üzerine yaptığı çalışmalar, ilerde TUMED (Uluslararası Mezunlar Derneği) adından yeni bir sivil toplum kuruluşunun doğmasına vesile olmuştur (TUMED, 2025). Bugün 31 ülkede faaliyet yürüten mezun derneklerinin içinde Bab-1 Alem Uluslararası Öğrenci Derneği mezunlarının aktif bir şekilde yer aldığı görülmektedir (Türkiye Mezunları, 2025). YTB tarafından ülkelerdeki mezun derneklerinin desteklendiği bilinmektedir. YTB'nin 16 Haziran 2012'de Haliç Kongre Merkezi'nde, Türkiye Bursları kapsamında yaptığı ilk Uluslararası Öğrenciler Mezuniyet Töreni'nde Bab-1 Alem'in de paydaşlar arasında yer aldığı görülmektedir (Davetiye, 2012). Tüm bunlardan Bab-1 Alem'in gerek kendi mezun çalışmaları gerekse YTB mezun faaliyetlerinde aktif yer aldığı, uluslararası öğrencilerin mezun olduktan sonra unutulmaması için gayret ettiği anlaşılmaktadır. Ayrıca Türkiye mezunlarının sadece mezun derneği kurmadığı, çeşitli alanlarda faaliyet yapan kuruluşları ortaya çıkardıkları unutulmamalıdır. Onlarca ülkede ve on binlerce Türkiye mezununun faaliyetleri ve ortaya çıkardıkları etki, bu araştırmanın konusunu aşmaktadır.

2011'den itibaren bültenlerde farklı illerde yeni derneklerin kurulduğuna dair bilgiler yer almakta ve UDEF'in kurulmuş olduğu ifade edilmektedir (Bülten, 2011:51-52; Bülten, 2012:63). 2012 yılı itibarıyla bakıldığında Bab-1 Alem'in organizasyon yapısının zirve noktasına ulaştığı, ardından ise UDEF'in doğuşuyla birlikte diğer illere yönelik çalışmaları devrettiği görülmektedir. 2012'ye gelindiğinde Bab-1 Alem yüzlerce faaliyeti Sosyal Çalışmalar, Öğrenci Çalışmaları, Eğitim, Mezunlar ve diğer yardımcı birimler olmak üzere geniş bir gönüllü kitleyle yerine getirmektedir (Bülten, 2012). UDEF ile Türkiye geneli öğrenci çalışmalarından daha içe kapalı bir hale bürünmüş ve daha çok dernek merkezli faaliyetlere odaklanmış görünmekle birlikte Bab-1 Alem, UDEF içindeki aktif pozisyonuna devam etmiştir. Özellikle UDEF bünyesinde yeni kurulan derneklere örneklik teşkil etmeye ve tecrübe aktarımına önem vermiştir. Zamanla kurulacak onlarca derneğin tüzüğü Bab-1 Alem'in tüzüğüdür. Tüm dernekler Bab-1 Alem'i örnek alarak faaliyetlerine başlamışlardır (UDEF, 2025).

Faaliyetlerin finansının yapılan kampanyalarla gönüllü ve bağışçılardan karşılandığı, yayımlanan broşür ve bültenlerde yer almaktadır. Örneğin “*Bir Kalem Açan Bin Kapı Açar*” üst başlığında “*110 ülkeden 13 bini aşkın yabancı öğrenci üniversite eğitimi için ülkemize tercih etmektedir. Bab-ı Alem; yüzlerce öğrenciye burs, harç ve sosyal yardım desteğinde bulunmaktadır. Bir öğrencinin eğitim bursunu karşılayarak Bir Kalem de Siz Açın*” kampanyası ile bir burs bedeli olarak 125 TL gösterilmiştir (Bab-ı Alem Burs Kampanya Broşürü, 2008; Bülten, 2012:65). Daha sonraki bültenlerde de “*Ensar! İlim İçin Hicret Eden Muhacirlere Destek Ol*” yardım spotunun yer aldığı görülmektedir (Bülten 2012:II). “*Sizin de tuzunuz olsun, sizlerin desteğiyle 72 milletten, yüzlerce öğrencimize burs, barınma, eğitim ve gıda desteği verdik. Yıl boyunca sosyal, sportif ve kültürel etkinlikler düzenledik. Devamı için katkılarınızı bekliyoruz...*” şeklinde duyurularla uluslararası öğrenciler için yardım talep edilmiştir (Sefine, 2009c). Öğrenciler yararına 1-8 Temmuz 2012 tarihleri arasında Eminönü Meydanı’nda bir kermes düzenleyen dernek, 91 ülkeden 300 öğrenciye eğitim yardımı vermek amacıyla bu faaliyeti gerçekleştirmiştir (Bülten, 2012:17).

Bab-ı Alem yaptığı faaliyetlerle dikkatleri uluslararası öğrenciler üzerine çekmeyi başarmıştır. Çok sayıda kurumsal ziyaret yapmış ve bu minvaldeki misafirleri ağırlamıştır. Tanıtımlar yapmak için onlarca kurum ve kuruluşa gidilmiştir (Bülten, 2011: 61-66; Bülten, 2012: 58-59). Bunu bir göstergesi olarak sivil toplumun konuya ilgisinin arttığı ve Bab-ı Alem öncülüğünde uluslararası öğrencilerle ilgilenen dernek ve vakıfların bir platformda bir araya geldikleri anlaşılmaktadır. Uluslararası öğrencilik alanına girmek isteyen veya az çok bu öğrenci kitlesine hitap eden sivil toplum kuruluşları karşılıklı fikir alışverişinde bulunmak amacıyla bir araya gelmeye başlamışlardır. Daha sonra adı ISAP (Uluslararası Öğrenci Dernekleri Platformu) olan bu platformun doğmasında Bab-ı Alem’in aktif çabası olduğu anlaşılmaktadır.

Misafir Öğrenci Çalışması Yapan STK’lar Platformu adı ile 7 Ocak 2012’de ilk toplantısını gerçekleştiren platformun 30 Haziran 2012’de 29 üye kuruluşa ulaştığı ve kendi tüzüğünü oluşturduğu görülmektedir (Yayımlanmamış Toplantı Tutanaqları ve Tüzük Metni, 2012). Platform, Bab-ı Alem, İlim Yayma Cemiyeti, BESADER (Balkan Müslümanlarıyla Yardımlaşma, Dayanışma, Gençlik ve Spor Derneği) ve Gürcistan Dostluk Derneği tarafından, Türkiye’de sayıları artan uluslararası öğrenciler konusunu masaya yatırmak ve sivil toplum alanında neler yapılabileceğini istişare etmek amacıyla yapılan çağrıya binaen toplanmaya başlamıştır. Sekreteryası uzun süre Bab-ı Alem, BESADER ve UMTEP-Maviay Derneği tarafından yürütülmüştür (Tutanaklar, 2012). Platforma üye dernekler uluslararası öğrencilerin problemleri ve çözüm önerilerini bir rapor haline getirip ilgili kurumlara sunmuşlardır (Bülten, 2012:52). Platforma üye derneklerden Bab-ı Alem öncülüğünde kurulan ve Bab-ı Alem tüzüğünü aynen kabul eden uluslararası öğrenci dernekleri, aynı yılın Aralık ayında bir araya gelerek UDEF’i kurmuşlardır.

Bab-ı Alem’in uluslararası öğrenciler ve sivil toplum kuruluşlarıyla geliştirdiği olumlu ilişkilere ek olarak YTB ile de yapıcı, uyumlu ve birbirini destekleyici bir hukuk oluşturduğu görülmektedir. Bunun sonucu olsa gerek 5. Uluslararası Öğrenci Buluşması’na YTB ana sponsor olmuştur (Buluşma Kitabı, 2012). Yukarda ifade edildiği üzere

YTB tarafından organize edilen Türkiye Bursları Uluslararası Mezuniyet Töreni'nde paydaşlar arasında Bab-1 Alem de vardır. Yine ifade edildiği üzere mezunların ülkelerde dernekleşmesi, organize olarak Türkiye ile işbirliğini artırması YTB ve Bab-1 Alem'in ortak hedefi haline gelmiştir. YTB'nin kuruluşundan itibaren Bab-1 Alem'in kamuda bir muhatap bulabilmiş olmasının, bu uyumlu ilişkide payı olsa gerektir.

2012 yılı dernek açısından her bakımdan bir açılım dönemi olmuştur. 20 Ekim 2012'de Fatih Karagümrük mahallesindeki yeni merkezine taşınmıştır (Bülten, 2012:18). SADER'den Bab-1 Alem'e geçiş esnasında dernek merkezi de değişmiş ve Fatih Ocaklı sokakta yer alan merkez 2008-2012 arası yaklaşık beş yıl kullanılmıştır. Araştırmanın dönemi olan 2008-2012 yılları arası Bab-1 Alem faaliyetlerini burada sürdürmüştür. Karagümrük'teki dernek merkezi ise 2025 yılına kadar kullanılmışken bu satırların kaleme alındığı sıralarda deprem riski nedeniyle bina boşaltılmıştır⁵.

5. Derneğin Yayın Faaliyetleri

Araştırma dönemi boyunca derneğin altı faaliyet bülteni yayınladığı yukarıda ifade edilmişti. Bunların içerikleri faaliyetler kısmında yer aldığı için burada tekrar bilgi verilmeyecektir. Bülten dışında derneğin Sefine dergisini yayınladığı görülmektedir.

⁵Bu araştırma kaleme alınırken Bab-1 Alem, UDEF'in İstanbul Fatih'teki genel merkezini geçici olarak kullanmaktaydı. SADER'den Bab-1 Alem'e 21 yıl geçmiş olmasına rağmen kalıcı bir dernek mekanına sahip olamamıştır. Bab-1 Alem'in faaliyet başarısı ortadayken kendi mekanına sahip olamayışının bazı sebepleri vardır. Evvela Türkiye'de uluslararası öğrencilik alanının hakıyla anlaşılmadığı ifade etmek gereklidir. Türkiye'de konu paydaşlar arasında rayına girmemiş bir sorun alanıdır. Doğal olarak Bab-1 Alem de tek çalışma alanı uluslararası öğrencilik olan bir sivil toplum kuruluşu olarak bu atmosferdedir. Diğer sivil toplum kuruluşları başka alanlarda faaliyet yaparak bağışçılardan maddi destek alabilmektedir. Bab-1 Alem ise bunu kuruluş felsefesi ve organizasyon yapısı sebebiyle yapamamakta, kendi alanı dışına çıkmamakta ve yeterli bağış alamamaktadır. Çünkü ülkemiz bağışçı profili, dünyanın bir ucundan gelen öğrenciye burs ve diğer maddi desteği vermeye müsait görünmemektedir. “Uzaktan gelip burada üniversite okuduğuna göre bir ihtiyacı yoktur, biz Türk öğrenciye yardım edelim” mantığı bu alanda gerçek bir sivil toplumun oluşmayışının da sebebidir. Sivil toplum her şeyden önce toplumun ihtiyaç algısı üzerine inşa edilen bir olgudur. Örneğin deprem olur ve bölgedeki insanlar ihtiyaç sahibi olunca toplum imkanlarını seferber eder, yoksa hiçbir yerden bir bölgeye durduk yere yardım toplanmaz. Bu örnekten yola çıkarak Türk toplumu uluslararası öğrencinin ülkemizde okumasını bir ihtiyaç, bir gereklilik olarak görmemektedir. Hatta bir lüks olarak algılamaktadır. “Bizim öğrencimiz okuyamazken elin yedi kat yabancı niye gelip okuyor” örtülü düşüncesini dile getirenler az olmakla birlikte genelde “İyi güzel üniversitemiz renklensin, farklı ülkelerden çocuklar gelsin, iyi olur, renk katarlar” mantığıyla olaya yaklaşılmaktadır. Biraz daha iyimseri “Ülkemiz tarihinden ve kültüründen gelen engin birikimiyle dünyanın her tarafından öğrenciyi çekmeye en namzet ülkedir, sayıyı artıracamız, diğer ülkeleri geçmemiz lazım” motivasyonu ile konuyu ele almaktadır. Oysa çağımızda uluslararası öğrencilik bir ülkenin ihtiyaçlarını gidermek için sağlamak zorunda olduğu akademik, bilimsel, sanatsal, kültürel, teknik, ticari, sınav, finansal ve diğer alanlarda yetmiş insan kaynağı, güçlü bağ ve irtibatlar, imkan ve fırsatlar açısından değerlendirilen stratejik bir konudur. Ülkelerin dünya genelinde yumuşak güç elde edebilmelerinin bir yoludur. Sağlıktan eğitime turist çekebilmenin anahtarlarından biridir. Türkiye gibi ihracata büyük önem veren ülkeler için uluslararası iş gücü ihtiyacını gidermenin en ucuz ve verimli yoludur. Çok yönlü düşünülmesi, kurgulanması ve Türkiye gibi gelişim seyrinde olan ülkeler açısından milli seferberlik ilan edilmesi gereken bir konudur. Ancak ülkemizde böyle bir durum daha söz konusu olmamıştır maalesef. Konuyu dört başı mamur ele alan bir devlet kurumu yoktur. Tüm kurumlar yarı yetkilidirler. Uluslararası öğrencilik konusunda kanunen yetkili, idari anlamda güçlü, ödenekleri yeterli bir kurumun yakın gelecekte kurulacağına dair inancımız devam etmektedir. Toplumun ve kamunun bu halde olduğu bir Türkiye'de, bu sebeple, Bab-1 Alem'in 21. yılında hala kiralık dernek merkezi aramasını yadırgamamak lazımdır.

SADER bünyesinde 1 Şubat 2005'te ilk sayısı yayınlanan Sefine Düşünce & Kültür Dergisi, Nisan 2008 tarihli yedinci sayıyla birlikte Bab-ı Âlem Uluslararası Öğrenci Derneği adına yayınlanmaya başlamıştır. Sefine'nin son sayısı Kudüs dosya konusu ile 2023'te 25. sayı olarak çıkmıştır. İlk 17 sayısının tüm içeriklerine İDP- İslamcı Dergiler Projesi web adresinden ulaşılabilmektedir (İDP, 2025).

Araştırma dönemimiz olan 2008-2012 yılları kapsamında Sefine'nin yayınlanan dokuz sayısına genel olarak bakıldığında 197 adet yazının yer aldığı görülmektedir. Yazıların büyük çoğunluğu uluslararası öğrenciler tarafından kaleme alınmıştır. Yabancı dil olarak Türkçeyi kullanan kişilerce bu derece kaliteli yazıların yazılması, tutarlı analizlerin yapılması takdire şayandır. Yazılar incelendiğinde içeriklerinin dolu ve konularının çok geniş bir yelpazede olduğu görülmektedir. Renkli olan dergi mizanpaj, kağıt ve baskı kalitesi açısından da göze hitap eden alımlı bir üründür. İçerikten görseline derginin dernek tarafından çok önemsendiği anlaşılmaktadır. Daha doğrusu araştırma dönemiyle ilgili olarak elimizde bulunan tüm yayımlar, afişler ve davetiyeler dahil tanıtım materyallerinin tasarım ve baskı kalitesi açısından hep birinci sınıf olduğu müşahade edilmiştir. Bunun sebebi Bab-ı Alem'in her faaliyetinde görüldüğü gibi yayımlarında da uluslararası öğrenciyi önemsendiği, ona değer verdiği ve ona en değerli ürünleri sunmaya çalıştığı şeklinde anlaşılmaktadır.

Başkan yazıları Arapça, Somalice, Malayca, Portekizce, Azerbaycan Türkçesi, Fransızca, Kazakça, Boşnakça ve Tuva diline çevrilmiştir. Dergide Örf ve Adetlerimiz, Dünya'da Çocuk Olmak ve Dünya Mabeleri gibi dosya konuları ile Kuzey Afrika, Güneydoğu Asya ve Güney Amerika gibi bölgeler ele alınmıştır. İz bırakanlarda Tarık Bin Ziyad, Cengiz Aytmatov ve Aliya İzzetbegoviç gibi isimlere yer verilmiştir. Seyahatname bölümünde Umre Notları ve Adım Adım Anadolu gibi yazılarla Gündem kısmında Arap Baharı bağlamında güncel konular irdelenmiştir. Burada sayıların içeriği başlıklar halinde verilmekle yetinilecektir. Uluslararası öğrenciler tarafından yazılan her bir yazının analizini yapmak bu çalışmanın kapsamını aşmaktadır.

Ümmetin Kuran Algısı dosya konulu yedinci sayıda Ortadoğu'da Değişen Kuran Algısı, Özel Bir Kitap: Kuran, Hayatımız, Kitabımız, Kuran'ımız, Kuran'ın Dünyü ve Bugünü, Kuran'ımız, Kuran Nedir? Ne Değildir?, Kuran Bize Yeter, Fas'ta Ezberlenmiş, Mısır'da Okunmuş, Türkiye'de Yazılmış, Hayat İşliğimiz Kuran-ı Kerim, Kuran'la Nefes Almak, Ümmetin Kuran'ı Anlaması, Orta Asya'da Kuran Anlayışı, Bulgaristan... Daha Çok Kuran, Geçmişten Günümüze Azerbaycan'da Kuran ve Kuran'ı Anlatmaya Koyduğumuz Engeller başlıklı yazılar yer almıştır. Bölge olarak Ortadoğu ele alınırken Yemen Türküsü ve Ruh Halimiz, Masallar Ülkesi Yemen, Selahaddin Eyyubi'nin Hayatı ve Kudüs'teki İslam Medeniyeti başlıklı yazılara yer verilmiştir. İz bırakanlarda Cevdet Sait'e yer verilirken açikoturumda Ümmetin Kuran Algısı üzerine söyleşi gerçekleştirilmiştir. Doğu Türkistan'da Bir Bahar: Barın Olayı başlığı ise araştırma konusu olarak işlenmiştir. Arka kapakta Yemen Türküsü yer alırken arka kapağın içinde bir duyuru yapılmıştır. Duyuru metni şu şekildedir: *"SADER'den BAB-I ALEM'e Biz artık Bab-ı Alem'iz Daha önce SADER (Sosyal Araştırmalar ve Kültürlerarası Dayanışma Derneği) olarak yaptığımız hizmetlerimizi bundan sonra BAB-I ALEM -Uluslararası Öğrenci Derneği olarak yürüteceğiz. Kültürel*

birliktelik ve medeniyet bilinci oluşturmak amacıyla çıktığımız yolda yürümeyi ve yeni adımlar atmaya sürdüreceğiz. Bugüne kadar bize verdiğiniz desteğe teşekkür ediyor, yeni süreçte de bizimle olacağınızı ümit ediyoruz. Saygılarımızla ” (Sefine, 2008a).

Örf ve Adetlerimiz dosya konulu sekizinci sayıda Bir Millet Olma Sürecinde Örf ve Adetler, Batı Tacikistan’da Düğün, Renkli Bir Dünya: Sudan, Türkmenistan’dan Bir Demet, Yaşam Boyu Fas, Toy-Düğün Merasimi, Uygurların Mirası, Bir Başka Yüzüyle Filistin, Çad Kültürüne Panoramik Bakış, İnanç Penceresinden Kosova, Türkmen Eli, Kazaklarda Bir Muştı, Ahıska’nın Özel Anları, Batı Trakya’da Hayatın Rengi başlıklı yazılar yer almıştır. Kuzey Afrika’nın İslamlaşması ve Tunus’taki Endülüslüler ile iz bırakanlarda Gemileri Yakmak: Tarık Bin Ziyad çerçevesinde bölge olarak Kuzey Afrika ele alınmıştır. Seyahatname bölümünde ise Kabe’nin Gölgesinde başlıkları işlenmiştir. Açıkoturum kısmında örf ve adetler ele alınırken deneme kısmında ise Aynadaki Genç Adam başlıklı yazıya yer verilmiştir. Arka kapakta ise Abdurrahim Karakoç’un Sıcak Afrika’nın Siyah Ağdı şiiri yer almıştır (Sefine, 2008b).

Eğitim dosya konulu dokuzuncu sayıda Eğitim Tarihi, Kadim Eğitim Müessesesi: Medrese, Hz. Peygamberin Öğretmenlere Örnek Şahsiyeti, İslam’da Eğitim Hak ve Sorumluluğu, Daru’l Erkam Nebevi Eğitim Modeli, Medreseden Akademiye Yüksek Öğretim, Doğu Türkistan’da Medreseler, Çocuklarda Temel Eğitim, Eğitimde Yapılan Hatalar, Farkında Olmanın Sorumluluğu, Konfüçyüs Ekolu, Eğitimde Örneklik, Bilgi Toplumu ve Eğitimin Amacı başlıklı yazılar yer almıştır. Bölge olarak Güneydoğu Asya’nın işlendiği bu sayıda Çin’deki Huiler, Buluşma Noktası Bangladeş, Asya’dan Doğan Güneş: Malezya ve iz bırakanlarda Endonezyalı önemli bir lider olarak Muhammad Natsir başlıklı yazılar yer almıştır. Seyahatname bölümünde ise Mescid-i Aksa işlenmiştir. Açıkoturum bölümünde yine Eğitim üzerine bir söyleşi gerçekleştirilmiştir. Arka kapakta Cahit Zarifoğlu’ndan Daralan Vakitler şiiri yer almıştır (Sefine, 2009a).

İnsan Hakları dosya konulu onuncu sayıda Değerini Bulamayan Kavram, Filistin’de İnsan Hakkı İhlalleri, Kız Öğrencilerin Eğitim Serüveni, Doğu-Batı Arasında İnsan Algısının Farklılığı, Seküler Açından İnsan Hakları, Kadın Hakları, İnsan Olma Hakkımız, Osmanlı Toplumunda İnsan Hakları ve Toprağında Unutulan Uygur Güneşi başlıklı yazılar yer almıştır. Bölge olarak Güney Amerika’nın seçildiği bu sayıda Latin Amerika’nın Gamsız Ülkesi başlıklı yazı, iz bırakanlarda Malcom X ve seyahatnamede Tacikistan Notları işlenmiştir. Açıkoturumda İnsan Hakları ele alınırken arka kapakta Bünyamin Doğruer’in Baskın şiiri yer almaktadır (Sefine, 2009b).

Dünyada Çocuk Olmak dosya konulu on birinci sayıda Bugünün Çocukları, Çad’da Çocuk Oyunları, Çocukluğum, Savaşın Soğuk Gölgesi, Bir Hayaldi Çocukluk, Gönüldeki Bahar, Suriye Türklerinde Çocuk Oyunları, Arkada Bırakılan Masum Yıllar, Irak’ın Çocukları, Endonezya’da Yiten Çocukluk, Mamuşa’da Bir Kız Çocuğu, Tanzanya’nın Yaramazları, Hey Gidi Günler, Çocukken, Fas’ta Bir Çocuk, Gelecekte Çocuk Olmak, Mazide Kalan Günler, Yemen’de Çocuk ve Ramazan başlıklı yazılar yer almıştır. Bölge olarak Kafkasya’dan Yeraltı Zengini Gürcistan, Modern Azerbaycan’ın Profili, Kafkasya’nın Kartalları, Çerkez Diyarı Adıge yazıları ile iz bırakanlar kısmında İmam Mansur ele alınmıştır. Açıkoturumda Çocuk Olmak konulu söyleşi yapılırken seyahat-

namede Umre Notları yayınlanmıştır. Arka kapakta Mustafa Ruhi Şirin'den Aşkın Alfabetesi adlı şiir yer almaktadır (Sefine, 2009c).

Dünya Mabedlerinin dosya konusu olduğu on ikinci sayıda Kâbe, Yüreğimin Yarısı Mekke'dir, Geri Kalanı da Medine, Üstünde Bir Tül Gibi Kudüs, Süryani Mezhebi, Budizmin Mabedleri, Bosna'da İslam Mührü: Gazi Hüsrev Camii, Hıristiyanlıktaki Mabed ve İbadet, Görünmeyen İnanç Olarak Kapitalizm ve Mabedleri, İnsan Toplumunu Kurumsallaştıran Mescid, Ahmediye Camii, Mecusi Mabedleri, Takva Üzerine Kurulan Mescid: Kuba, 2. Hasan Camii ve Kiliseden Camiye Mabedler başlıklı yazılar yer almıştır. Batı Avrupa'nın bölge olarak ele alındığı bu sayıda Medeni Dünyanın Centilmeni, Hangisi Doğru? Angle-Land (Melek Ülkesi) mı, Ice-Land (Buz Ülkesi) mi? başlıklı yazılar ile iz bırakanlarda Düşünen Müslüman Vicdanı: Muhammed Esed ele alınmıştır. Açıkoturumda Mabedlerimiz konulu söyleşi yapılmışken seyahatname kısmında Yeniden Doğmaktır Gurbet! başlıklı yazı yer almıştır. Arka kapakta Mehmet Akif İnan'dan Mescid-i Aksa şiiri bulunmaktadır (Sefine, 2010).

Ekonomi ve Ahlak dosya konulu on üçüncü sayıda Hz. Peygamber (sav) ve Küresel Ticaret, Alışverişte Yalan ve Hile, Afrika'da Elmas Ticareti ve İnsan Hakkı, Siyah İnci, Ucuzluk Pazarı, Ahlak, Ekonomi ve Müslümanlar, İktisadi Anlayış ve Rüşvet başlıklı yazılar yer almaktadır. Orta Asya'nın bölge konusu olduğu bu sayıda Özbekistan Ekonomisi ve Doğu Türkistan'da Çinli Göçmenler Sorunu işlenmiş, iz bırakanlarda Cengiz Aytmatov ele alınmıştır. Seyahatnamede Adım Adım Anadolu başlığıyla bir uluslararası öğrencinin gözünden Türkiye aktarılmıştır. Gündem üst başlığında Türkiye Tunus'ta Neden Yok?, Niye Gençler Meydanlarda?, Arnavutluk'ta Misyonerlik Faaliyetleri ve Yeni Sudan'ın Doğuşu başlıklı yazılar yer almaktadır. Sezai Karakoç'tan Ötesini Söylemeyeceğim şiirini bulunduğu bu sayıda Mevlana Uluslararası Öğrenci Derneği, *Sefire-i Alem* Uluslararası Öğrenci Derneği ve İHH İnsani Yardım Vakfı'na da sayfalar ayrılmıştır (Sefine, 2011a).

Şehir ve Medeniyet dosya konulu on dördüncü sayıda İslam Medeniyeti, Unutulan Şehir Kudüs, Kültür ve Medeniyet, Şehr-i İstanbul, İnsanlığa Söz Söyleyecek Üç Medeniyet, Tarih ve İstanbul, Müslümanın Şehirlisi, Bir Şehir: Astana, Şehir ve Sinema, İki Şehir Bir Medeniyet: Semerkant ve Buhara, Kent ve Siyaset, Bir Medeniyet Timsali: Mehmet Akif, Halep, Kent, Medeniyet ve Hukuk başlıklı yazılar yer almıştır. Bölge olarak Balkanların seçildiği sayıda Prizren'de Medeniyet Var, Osmanlı Şehir ve Üsküp, Zagreb'ten Türkiye'ye başlıklı yazılarla iz bırakanlar kısmında ise Bilge İnsan Aliya İzzetbegoviç işlenmiştir. Gündemde Ana Unsurlarıyla Arap Ayaklanması başlığıyla Arap Baharı ve Yeterince Güçlü Olmak İçin Birlik Olmak başlığıyla Somali ele alınmıştır. Röportajda ise Kamerun'dan Türkiye'ye başlıklı yazı yer almıştır (Sefine, 2011b).

Dünyamızda Yoksulluk dosya konulu on beşinci sayıda Hayra Erişmenin Yolu: İnfak, "Yoksulluk" Bir Şahsiyet Aşınmasıdır, Yoksulluk ve Biz, Fakirlik, Bulgaristan'da Yoksulluğun Baş Göstermesi, Hukuk Aynasında Dünyada Yoksulluk, Küresel Yoksulluk, Bereketsiz El, Açız. . . , Vicdani Yoksulluk, İnsanlık Ayıbı Açlık, Varlık İçinde Yoksulluk. . . başlıklı yazılar yer almıştır. Sibiryaya Tarihi ve Toplumunu ele alınırken gündem konusu olarak Suriye İntifadısı ve Ümmetin Mazlum Coğrafyası: Arakan işlenmiştir.

Seyahatnamede Macaristan'da Bir Hafta, İz bırakanlarda Abdurreşid İbrahim Efendi yer almıştır (Sefine, 2012). Ayrıca bu sayıda “*Karşıya da Bekleriz*” başlığı ile “*Anadolu bölgesinde hizmete başlayan yeni derneğimiz Mihmandar Uluslararası Öğrenci Derneği*” adres bilgileri verilmiştir (Sefine, 2012:28-29).

Bab-1 Alem tarafından Sefine Düşünce & Kültür Dergisi'nin eki olarak El-Sine Uluslararası Edebiyat Dergisi'nin Temmuz 2009'da yayınlanmaya başladığı görülmektedir. Aralık 2010 ve Ekim 2011'de yayınlanan ikinci ve üçüncü sayılar araştırma dönemimiz içindedir. Üç sayıda ülkelerden öne çıkan şairlerin toplam 40 adet şiiri yayımlanmıştır. Dördüncü sayının yayınlanma tarihi Nisan 2013'tür. Son sayının Eylül 2018'de dokuzuncu sayı olarak yayınlandığı görülmektedir (Bab-1 Alem, 2025). Az sayıda öğrencinin kendi şiiri olmakla birlikte şiirler genel itibariyle ülkelerin milli şairleri denebilecek şahsiyetlerden seçilmiştir. Kültürleri birbirine tanıtmanın amaçlandığı ve tasarımının ilgi çekici olduğu El-Sine dergisinin bir benzerine Türkiye'de veya bir başka ülkede karşılaşmak oldukça güçtür.

El-Sine'nin ilk sayısında Medeniyetimizin Şiir Coğrafyası üst başlığında Türkiye dahil 11 ülkeden şiirler orijinal dil ve Türkçe çevirileri ile yer almıştır. Arka kapağında bulunan Diller Aşka Geldi ifadesi ve tasarımıyla oldukça dikkat çekici bir dergidir (El-Sine, 2009). İkinci sayıda ise dosya konusu olarak Yağmur seçilmiş ve 13 ülkeden yağmur konulu şiirler yine kendi dilleri ve Türkçe çevirileri ile beraber yer almıştır (El-Sine, 2010). Üçüncü sayıda Özgürlük dosya konusu altında 16 ülkeden şiir, kendi dili ve Türkçe çevirileriyle verilmiştir (El-Sine, 2011).

Sefine Düşünce & Kültür Dergisi, onun eki El-Sine Uluslararası Edebiyat Dergisi ve Bab-1 Alem Faaliyet Bültenleri dışında derneğin www.bab1alem.org adresli web sitesinin kuruluşundan bugüne aktif olduğunu da belirtmek gerekmektedir. 2009'dan itibaren derneğin sosyal medyayı aktif bir şekilde kullandığı ve faaliyetlerinin duyurusunu yaptığı görülmektedir. Araştırma dönemi içinde Facebook, Youtube ve Twitter hesapları kullanılmıştır (Bab-1 Alem Sosyal Medya, 2025).

6. Uluslararası Öğrenci Buluşmaları

Türkiye'de uluslararası öğrenci algısının oluşmasında SADER'in başlatıp Bab-1 Alem'in devam ettirdiği ve ardından UDEF tarafından ülke çapında şehirlerin ana meydanlarına taşınan Uluslararası Öğrenci Buluşmalarının katkısı şüphesizdir. 13 yılda Türkiye ile birlikte 41 ülkede ve onlarca şehirde yapılan buluşmaların konsepti SADER ve Bab-1 Alem dernekleri döneminde olmuştur. Günümüzde ülkemizin çoğu üniversitesinde uluslararası öğrencilerin yer aldığı kültürel festivaller ve öğrenci buluşmaları yapılmaktadır. Bunlara örneklik eden SADER ve Bab-1 Alem'in yaptığı, UDEF tarafından büyüyen yaygınlaştırılan öğrenci buluşmalarıdır. 13 yıl boyunca devam eden bu buluşmalara valilikler, büyükelçilikler, üniversiteler, belediyeler, sivil toplum kuruluşları ve diğer pek çok paydaş katkı sunmuştur. Beşinci programdan sonra ana himayenin YTB tarafından sağlandığı buluşmaların son üç yılı ise Cumhurbaşkanlığı'nın himayesinde gerçekleşmiştir. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın da final programına üç defa

katıldığı buluşmalar meydanlarda ve büyük salonlarda geniş bir yelpazede, yüzbinlerce insana hitap etmiştir (UDEF, Uluslararası Öğrenci Buluşması, 2025).

İlk program “*Coğrafyamızdan Renkler*” konseptiyle SADER zamanından yapılmışken ikincisi “*Dünyamızdan Renkler*” konseptiyle Bab-ı Alem döneminde gerçekleşmiştir. 19-20 Nisan 2008 tarihleri arasında Taksim Metro Sergi Salonu’nda 40 ülkenin standında yaklaşık 200 uluslararası öğrenci kendi kültürlerini tanıtmışlardır. Geleneksel kıyafetlerini giyen öğrenciler, bayrakları ve ülkelerinden getirdikleri kültürel objeler ve resimlerle kültürlerinden örnekler sunmuşlardır. Ayrıca elleriyle hazırladıkları geleneksel yemeklerini gelen misafirlerine ikram etmişlerdir. Türkçeyi çok iyi kullanan uluslararası öğrenciler, tanıtım materyalleriyle yaptıkları sunumun yanında ülkelerine ait yerel danslardan da örnekler sunarak katılımcılara adeta bir dünya turu yaşatmışlardır (Bülten, 2008a:3-4).

2-3 Mayıs 2009 tarihinde yine Taksim Metro Sergi Salonu’nda gerçekleştirilen üçüncü programın konsepti bir öncekinde olduğu gibi “*Dünyamızdan Renkler*” olarak kalmıştır. 42 ülkenin stand açtığı, iki günlük programda tüm tanıtım ve faaliyetler bir önceki yıl gibi olmuş, misafirlere ayrıca Afrika usulü kerkede ve mango suyu ikram edilmiştir (Bülten, 2009:4-5).

Dördüncü program da “*Dünyamızdan Renkler*” konseptini kullanmakla birlikte İstanbul ve Ankara olmak üzere iki ilde gerçekleşmiştir. İstanbul’da 28-29 Nisan 2010 tarihlerinde Taksim Metro Sergi Salonu’nda yapılan programın Ankara etabı ise 8-9 Mayıs 2010’da Altın Park Alfa Fuar Alanı’nda gerçekleşmiştir. 50 ülkenin standının olduğu İstanbul programında derneğin faaliyet bültenine göre AA, DHA, İHA, TRT Türk, BBC Arabic ve diğer basın mensuplarının çekim ve röportajları gerçekleşmiştir (Bülten, 2010:6-8). Ayrıca 2010 yılında Bab-ı Alem, 12 ülkeden öğrenciyle Şanlıurfa Valiliği’nce organize edilen Uluslararası Halil İbrahim Buluşmalarına katılmıştır (Bülten, 2010:9).

Öğrenci buluşmalarında en büyük açılımın beşinci programda gerçekleştiğini söylemek yerinde olacaktır. YTB’nin ana sponsorluğunda, 33 sivil toplum kuruluşunun desteğiyle 14-16 Nisan 2012’de Sultanahmet Meydanı’nda 77 ülkenin standının açıldığı program üç gün boyunca yerli ve yabancı turistlerin ilgi odağı haline gelmiştir. Programın açılışını dönemin Başbakan Yardımcısı Bekir Bozdağ yapmıştır (Bülten, 2012:8-9). “*Dünyanın Kültürü İstanbul’da*” sloganıyla gerçekleşen programa Libya’nın efsane lideri Ömer Muhtar’ın oğlu Muhammed Muhtar’da katılmıştır (Timeturk, 2012). Organizasyon bünyesinde ülke stantlarının yanısıra sivil toplum kuruluşları, dil kursları, üniversiteler ve sponsor firmalar da stant açmışlardır (Buluşma Kitabı, 2012: 33). Ülkelerden toplam 34 sahne performansının yapıldığı programın, buluşma kitabında belirtildiğine göre, iki amacı vardır: uluslararası öğrencilerin varlığından Türkiye’yi haberdar etmek ve uluslararası öğrencilere organizasyon ve temsil kabiliyeti kazandırarak ülkelerine daha donanımlı gitmelerini sağlamak (Buluşma Kitabı, 2012:7, 54, 57).

Beşinci Uluslararası Öğrenci Buluşması Ankara etabı 20-21 Nisan 2012’de Altınpark’ta 50 ülkenin Ankara’da okuyan öğrencilerinin katılımı ile gerçekleşmiştir (Buluşma Kitabı, 2012:70-75). Buluşmanın Bursa etabı 27-29 Nisan’da Şehreküstü Meydanı’nda 42 ülke standının açılmasıyla gerçekleşmiştir (Buluşma Kitabı, 2012:76-79). Eskişehir etabına dair fotoğraflar olmakla birlikte tarih ve yer bildirimi yapılmamıştır (Buluşma

Kitabı, 2012:80-83). Isparta’da 22 ülkeden 100 uluslararası öğrencinin katıldığı bilgisi verilmişken yine tarih ve programın yapıldığı yer bildirilmemiştir (Buluşma Kitabı, 2012:84-87). Yine İzmir programına dair fotoğrafların yer aldığı kitapta tarih ve yer bilgisini vermemiştir (Buluşma Kitabı, 2012:88-91). Konya programı ise 50 ülkenin standı açılarak, 12-13 Mayıs 2012’de Kulesite AVM’de gerçekleşmiştir (Buluşma Kitabı, 2012:92-101). Trabzon programı ise 18-19 Mayıs 2012’de Trabzon Meydan Parkı’nda 25 ülkeden 80 uluslararası öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir (Buluşma Kitabı, 2012:102-107).

Buluşma kitabı incelendiğinde illerde yapılan tüm programların, o ilde eğitim alan uluslararası öğrenciler tarafından organize edildiği görülmektedir. Her ilde başta valiler ve belediye başkanları dahil kamu kurum ve kuruluşları tarafından desteklenen buluşmalara binlerce vatandaş katılmıştır. Uluslararası öğrenciler aracısız bir şekilde Türk halkına kendini ve kültürünü anlatma fırsatı bulmuşlardır. Altıncı programdan on üçüncü programa kadar öğrenci buluşmaları UDEF’in organizesinde büyüyerek gerçekleşmiş, Bab-ı Alem ise bu organizasyonun ana taşıyıcısı olmaya devam etmiştir.

7. Bab-ı Alem’den UDEF’in Doğuşu

SADER döneminden başlayarak Türkiye’nin tüm illerdeki uluslararası öğrencilere ulaşma hedefi (Sefine, 2007:55), Bab-ı Alem’de devam eden ve UDEF Uluslararası Öğrenci Dernekleri Federasyonu’nu ortaya çıkaran vizyondur. Türkiye’de uluslararası öğrenci sayısı arttıkça Bab-ı Alem daha çok iş üretmeye başlamıştır. Ancak bir süre sonra bir dernek olarak buna yetişemeyeceği anlaşıldığı için daha fazla Bab-ı Âlemlere ihtiyaç duyulmuştur. Bu durum dernek sayılarının artmasına ve UDEF’in kurulmasına sebep olmuştur.

Bab-ı Alem’in İstanbul merkezli çalışma yapmakla birlikte farklı illerde eğitim alan öğrencilerin İstanbul’da defalarca misafir edildiği görülmektedir (Bülten, 2008a:14). Bunun yanında İstanbul dışı ziyaretlerle illerde uluslararası öğrencilerle bir araya gelinmiştir. Ocak-Haziran 2008 dönemini kapsayan Bab-ı Alem Faaliyet Bülteni’nde verilen bilgilere göre Türkiye’de bu tarihte, 110 ülkeden 13 bin uluslararası öğrenci 27 ilde eğitim almaktadır. Bu illerden Ankara, İzmir, Konya, Bursa ve Kayseri’ye dernek yetkililerinin uluslararası öğrencilerle tanışmak için ziyarette bulunduğu ifade edilmiştir (Bülten, 2008a:36). 2010 bülteninde 144 ülkeden 22 bin (Bülten, 2010:4), 2011 bülteninde 147 ülkeden 26.200 (Bülten, 2011:7) ve 2012 bülteninde 155 ülkeden 36 bin misafir öğrencinin Türkiye genelinde eğitim aldığı belirtilmiştir (Bülten, 2012:5). Bununla beraber İstanbul merkezli olarak Bab-ı Alem’in hitap ettiği öğrenci kitlesinin yayınlar üzerinden tahminen 2500 civarı olduğu ifade edilmişti. Böyle olunca illerden yılda bir iki defa Bab-ı Alem’in faaliyetlerine katılabilen uluslararası öğrencilerin aynı çalışmaların kendi okudukları illerde de yapılmasını talep etmeleri çok doğaldır. Bu talep dernek yetkililerini yerelden ulusala bir çaba içine sokmuş görünmektedir. Öte yandan Bab-ı Alem’in illerde yapılan kurumsal görüşmeler kapsamında sivil toplum ve kamu kurumlarının gündemine uluslararası öğrencilerin girmesine çalıştığı aşikardır (Bülten, 2012:58-59).

Bab-1 Alem 2011 Ocak-Aralık Faaliyet Bülteni'nde Teşkilatlanma Çalışmaları adıyla ayrı bir bölüm yer almaktadır (Bülten, 2011:50-52). Burada şu bilgiler yer almaktadır:

“Teşkilatlanma birimi, ülkemizde son yıllarda misafir öğrenci sayısının artmasıyla birlikte misafir öğrenci çalışmasının sadece İstanbul'da değil, öğrencilerin eğitim gördüğü bütün şehirlerde yapılmasını sağlamaya çalışmaktadır. Bu doğrultuda Türkiye genelinde Uluslararası Öğrenci Dernekleri kurulması ya da misafir öğrencilerle ilgilenebilecek ekiplerin belirlenmesi için ziyaretler gerçekleştirilmektedir. 2011 yılında 12 farklı şehirde 15 ziyaret gerçekleştirilmiş, 17-18 Eylül tarihlerinde ise İstanbul'da Uluslararası Öğrenci Dernekleri İstişare Toplantısı icra edilmiştir. Türkiye'de Misafir Öğrenci çalışması yapan 10 şehirde 11 Uluslararası Öğrenci Derneği bulunmaktadır:

- 1- Bab-1 Alem Uluslararası Öğrenci Derneği – İstanbul
- 2- Sefire-i Alem Uluslararası Öğrenci Derneği – İstanbul
- 3- Mevlana Uluslararası Öğrenci Derneği – Konya
- 4- Asma Köprü Uluslararası Öğrenci Derneği – Ankara
- 5- İpekyolu Uluslararası Öğrenci Derneği – Bursa
- 6- Yunus Emre Uluslararası Öğrenci Derneği – Eskişehir
- 7- İzmir Uluslararası Misafir Öğrenci Derneği – İzmir
- 8- Kayseri Uluslararası Öğrenci Derneği – Kayseri
- 9- Güldünya Uluslararası Öğrenci Derneği – Isparta
- 10- 19 Mayıs Uluslararası Öğrenci Derneği – Samsun
- 11- Karadeniz Uluslararası Öğrenci Derneği – Trabzon” (Bülten, 2011:51).

Devamında ise dokuz derneğin logoları paylaşılmıştır. Samsun'da kurulan 19 Mayıs Uluslararası Öğrenci Derneği ile Kayseri Uluslararası Öğrenci Derneği'nin logoları hariç diğer dokuz derneğin logoları bültene konulmuştur (Bülten, 2011:52). Dernekler yeni kurulduğu için bazılarının logolarının daha hazırlanmamış olması muhtemeldir. İzmir haricinde hepsinin ön ismi dışında aynı Bab-1 Alem gibi Uluslararası Öğrenci Derneği şeklinde adını koymuştur. İzmir'de ise Misafir ibaresi de eklenerek dernek adı Uluslararası Misafir Öğrenci Derneği haline gelmiştir. Bu küçük ayrıntı haricinde derneklerin Bab-1 Alem tüzüğünü alıp isim değişikliği ile aynı tüzükle kurulduğu anlaşılmaktadır.

2012 Faaliyet Bülteni'nde ise ilk defa UDEF logosu yer alırken şu ifadeler yer almıştır: *“UDEF Ülkemizde Uluslararası Öğrenci yoğunluğu olan illerde kurulan Uluslararası Öğrenci Dernekleri aynı çatı altında toplandı. Derneğimiz öncülüğünde özellikle son 3 yıldır yürüttüğümüz teşkilatlanma çalışmaları sonucunda Türkiye'de eğitim gören misafir öğrencilerle ilgilenen 11 Uluslararası Öğrenci Derneği kuruculuğunda Uluslararası Öğrenci Dernekleri Federasyonu (UDEF) Aralık 2012 itibarıyla kurulmuştur. UDEF'in kurucu dernekleri dışında 5 üye olmak üzere toplamda 16 uluslararası öğrenci derneği bulunmaktadır.”* (Bülten, 2012:63). Aynı sayfada 16 derneğin logoları yer almıştır. Bunlar ise soldan sağa diziliş ve harf sırasına göre Asma Köprü (Ankara), Çanakkale, Bab-1 Alem, Güldünya (Isparta), İpekyolu (Bursa), İzmir, Karadeniz (Trabzon), Kocaeli, KUDER (Kayseri), Mevlana (Konya), Mihmandar (İstanbul), Samsun (2011 Bülteni'nde 19 Mayıs olan dernek adının 2012 Bülteni'nde Samsun'a dönmüş olduğu

anlaşılmaktadır), Sefire-i Alem (İstanbul), Selimiye (Edirne), Yedirenk (Sakarya), Yunus Emre (Eskişehir) şeklindedir⁶.

2012 Bülteni'nde ifade edildiği üzere son üç yıllık yoğun çalışmalarla UDEF kurulmuş olsa da zihinsel hazırlığının 2004'ten itibaren yapıldığı kabul edilmelidir. Ancak Bab-ı Alem öncülük yapmakla birlikte alandaki tekliğini ve prototip olma özelliğini kaybetmeye başlamıştır. Kurulan yeni uluslararası öğrenci dernekleri Bab-ı Alem'i örnek almakla birlikte uluslararası öğrenci kitlesinin yeknesak olmayışı sebebiyle farklı faaliyet ve yaklaşımlar ortaya koyma mecburiyetine girmişlerdir. Bu durum Bab-ı Alem'in önem kaybettiği anlamına gelmezken tam tersi Türkiye'de hızla artan uluslararası öğrenci varlığına çok yönlü bir yaklaşımla hitap edildiği ve kültürel zenginliğin çalışmalara yansıtıldığını ortaya çıkarmaktadır. Erzurum veya Antalya'da, Eskişehir veya Edirne'de aynen İstanbul'da, Bab-ı Alem'de olduğu gibi sivil toplum çalışmaları yapmak hayatın olağanlığına çok uygun görünmemektedir. Ancak bu ayrı bir araştırma konusudur. Bunun UDEF üzerine yapılacak çalışmalarda ele alınması gerekmektedir. Bu çalışmada ise Bab-ı Alem'in 2008-2012 yılları arasında ortaya koyduğu performansın Türkiye sivil toplumu açısından önemi ele alınmıştır.

8. Bab-ı Alem'in Önemi ve Etkileri

2008-2012 döneminde Bab-ı Alem, SADER'den devraldığı uluslararası öğrenci çalışmasını, alanda bulunan kamu ve sivil topluma örneklik teşkil edecek şekilde geliştirerek ortaya büyük bir tecrübe koymuştur. Dünyanın dört bir yanından gelen uluslararası öğrencilere nasıl hitap edilir? Onlara Türkçe öğretmenin usulleri nelerdir? Onlarla kültürel, sportif ve sanatsal etkinlikler yapılırken nelere dikkat edilmelidir? Kendi kültürümüzü nasıl doğru anlatırız? Onların kültürünü nasıl doğru anlarız? Kültürleri farklı insanların kavga etmeden nasıl beraber iş yapmalarını sağlarız? Daha çoğaltabileceğimiz soruların doğru cevabı Bab-ı Alem'in yaptığı yüzlerce faaliyetle ortaya konmuştur.

Uluslararası öğrencilerin ihtiyaçlarını gidermesi veya onlarla yüzlerce faaliyet yapması Bab-ı Alem'in önem ve etkisinin anlaşılmasında yeterli olmamaktadır. Dernek, bir sivil toplum kuruluşu olarak sadece yardım severlerin ve gönüllülerin ortaya koyduğu bir yaklaşım olarak düşünülürse, etkisi tam anlaşılmış olmayacaktır. Bab-ı Alem bir faaliyet yaparken, bir yayın çıkarırken, bir program için uluslararası öğrencileri bir başka şehre götürürken tabiri caizse masraftan kaçmamış, işi ucuza getirmemiştir. Olsun da minimum maliyetle olsun düşüncesine yenilmemiştir. Kendi binasına bile sahip olamamış ve çok büyük bağışlar alamamış bir sivil toplum kuruluşu olarak kuruluşundan günümüze bir konuda maliyetten çekinmemiştir: Uluslararası öğrenci. Uluslararası öğrenciye yaptığı piknikte onların gözü önünde döner taktırmış taze taze ikram etmiştir. Onların yazılarının olduğu dergiyi renkli basım kuşe kağıt basmıştır.

⁶Logoların hangi il derneğine ait olduğu bültende yer almazken parantez içinde tarafımızdan okuyucunun doğru anlayabilmesi için belirtilmiştir. Hangi derneğin hangi ile ait olduğu Bab-ı Alem yayınlarda belirtilmemektedir. Ancak tarafımızda UDEF dokümanları da mevcuttur. Başka bir çalışmada ise UDEF'in ayrı bir araştırma konusu olarak hazırlanması planlandığı için bunlara dair daha fazla bilgi, bu çalışmada konunun dağılması açısından verilmemiştir.

Yolculuğa çıkılan araç en iyisinden ve güvenlisinden seçilmiş, yolda tesislerde en temiz ve leziz yemekler ikram edilmiş, konaklanan yer en temizinden seçilmiştir. Yani özetle uluslararası öğrenciye değer verilmiştir. Derneğe gelen her bir öğrenci yardıma ihtiyacı olan biri olarak değil ülkemize gelmiş bir değer, kıymetli bir insan, ümmetin bir emaneti, geleceğin lideri şeklinde karşılanmış, ağırlanmış ve derdi bu mantıkla çözülmeye çalışılmıştır. Bu araştırma açısından ulaşılan en özel cümle şu olabilir: Bab-1 Alem, Türkiye’de uluslararası öğrenciye değer veren bir yaklaşım geliştirmiştir. Bu yaklaşım onu özel yapandır ve başarısının altındaki sırdır.

SADER ve Bab-1 Alem, bir önceki araştırma ve bu araştırma, 2004-2012 arası incelediğimiz dönem zarfında uluslararası öğrencilerin dernek faaliyetinde birbirlerine saygı ve sevgiyle yaklaşmaları, olumsuz bir olay yaşamamaları dikkate şayandır. Derneğin yayınlarda yer alan *“Farklılıkları bir zenginlik unsuru”* olarak görme düsturunun hayata geçirildiğinin hakkını teslim etmek gerekmektedir. Görünen o ki Bab-1 Alem, uluslararası öğrencinin gönlüne dokunabilmiştir. Onları desteklemiş, organize olmalarına imkan sunmuş ve TISUP’un ortaya çıkmasına vesile olmuştur. Öğrenciler mezun olunca desteğine devam etmiş ve TUMED’in doğmasına yardımcı olmuştur.

Dernek bir yandan da bu çalışmayı sivil toplum alanına yaymaya çalışmış, adeta sahaya yeni oyuncular dahil etme gayretinde olmuştur. Uluslararası öğrencilik alanına hitap eden bir sivil toplum platformu kurma çabası ve uluslararası öğrencilere Türkiye genelinde hitap edecek bir federasyon yapısının oluşması gayreti bunun en açık göstergesidir. Özellikle 2010-2012 yıllarında hızlanan il ziyaretleri UDEF’in kuruluşunu doğurmuştur. Türkiye genelinde faaliyet yürüten ve UDEF bünyesinde yer alan onlarca dernek ve gönüllü, hangi ilde olursa olsun uluslararası öğrenciye misafir öğrenci gözüyle bakmış ve onların şehirlerimizde en iyi şekilde eğitim alması için seferber olmuştur.

Sivil toplum kuruluşlarıyla karşılıklı fikir alışverişini yaygınlaştırma çabaları ise ISAP’ın doğmasına sebep olmuştur. UDEF dışında yer alan ancak ülkemizde uluslararası öğrencilere hitap eden onlarca derneğin bir araya gelerek fikir alışverişinde bulunması, zaman zaman ortak faaliyetler yürütmesi, ülkemiz açısından artı bir değerdir. Uluslararası öğrencilik gibi zor ve uzmanlık isteyen bir alanda her biri farklı noktalardan tecrübe sahibi olan kurum ve kuruluşların bir araya gelerek işbirliğini aramaları, Türkiye’nin uluslararası öğrencilik alanında başarılı olması için elzemdir.

Özetle 2008-2012 yılları arasında Bab-1 Alem bir dernek olarak faaliyetlerini sürdürmüş ama her faaliyet düzleminden yeni oluşumların doğmasına da sebep olmuştur. Üretken bereketli bir dönem geçiren Bab-1 Alem’in, devlet kurum ve kuruluşlarıyla uluslararası öğrenciliğin daha iyi bir noktaya gelmesi için özel bir çaba içine girdiğini de belirtmek gereklidir. Bu dönem kurulan YTB ve diğer kamu kurumları ile üniversiteler başta olmak üzere derneğin her yönden paydaşla ortak çalışmalar yapma gayretinde olduğu görülmektedir.

9. Sonuç

Bu çalışmada, 2024 yılında yayımlanan “2004-2008 Yılları Arasında Türkiye’de Uluslararası Öğrencilik Alanında Çalışan Bir Sivil Toplum Kuruluşu: Sosyal Araştırmalar

ve Kùltürler Arası Dayanışma Derneği (SADER)” başlıklı makalenin devamı olarak Bab-1 Âlem Uluslararası Öğrenci Derneği’nin 2008-2012 yılları arası faaliyetleri ve bunun sonuçları ele alınmıştır. SADER isim değiştirerek Bab-1 Âlem olmuş ve şu satırların yazıldığı 2025 yılında da çalışmalarına devam etmektedir. Toplamda 21 yılı bulan bu sivil oluşum sekiz başkan ve sayısız gönüllü tarafından günümüze kadar taşınmıştır. Ancak elinizdeki bu çalışmada Bab-1 Âlem’in 2008-2012 yılları arasında ortaya koyduğu performansın Türkiye sivil toplumu açasından önemi irdelenmiştir.

Bugün 350 bine ulaşan ÷lkemizdeki uluslararası öğrenci varlığının gerek nicelik olarak artışında gerekse niteliksel kalitesinde sivil toplum kuruluşlarının payı olduğu red-dedilemez bir gerçektir. Bab-1 Âlem Uluslararası Öğrenci Derneği ise Türkiye’de uluslararası öğrencilik konusunda çalışan sivil toplum kuruluşlarına örneklik teşkil etmiştir. Faaliyetleri ile kendinden sonra kurulan onlarca derneğe bir usul geliştirmesinden daha öte Bab-1 Âlem, Türkiye’de uluslararası öğrencilik alanına, sivil toplum anlayışına farklı bir yaklaşım ve yeni bir soluk getirmiştir. Türkiye’de uluslararası öğrencilere hitap eden sivil toplum kuruluşları insani yardım, din veya dil birlikteliği, ırk birliği veya ortak kùltür, ortak tarih veya misafirperverlik bağlamında konuya yaklaşırken Bab-1 Âlem bu sayılan saiklerin hepsini kapsayan bir anlayışla hareket etmiştir.

Aslında en çok misafir öğrenci tanımı üzerine duran Bab-1 Âlem’dir. Ancak incelenen dönem açasından bakıldığında misafir öğrenciliğinde çok ötesine geçen bir performans ortaya konmuştur. Uluslararası öğrenci tanımı derneğin adında yer alsa da yapılanlar ulus üstü bir iştir. Hümanizm, insancılık üzerinden bakılırsa bu defa da derneğin faaliyetlerinin tamamında İslam ve Müslümanlık kimliğinin baskın olduğu gör÷lmektedir. Burada hatırlatalım ki dernek faaliyetleri gayri Müslimlere de sonuna kadar açaıktır ve gör÷nen hiçbir dini ayırım söz konusu değildir. Dönemin güçlü aktörü FETÖ yapılanmalarının uluslararası öğrencilik alanındaki dinler arası diyalog yaklaşımının da Bab-1 Âlem’de yer bulamadığı kesin olarak ifade edilmelidir. FETÖ yapılanmalarının Bab-1 Âlem düşmanlığı bu makalede işlenmemiştir, ayrı bir bahis olarak ele alınmalıdır.

SADER’den Bab-1 Âlem’e bu sivil toplum kuruluşunun başarısının sırrı uluslararası öğrenciye verdiği değerde yatmaktadır. Muhatap olunan her bir öğrenci hangi memleketten gelirse gelsin, neci olursa olsun, Müslüman olsun veya olmasın Adem’in çocuklarından biri olarak ÷lkemize gelmiş bir değer, kıymetli bir insan olarak karşılanmıştır. Eğer Müslüman ise ümmetin bir emaneti olarak algılanmış ve ilim için yola çıkmış bir muhacir kabul edilmiştir. Bir öğrenci olarak ama geleceğin lideri şeklinde karşılanmış ve ağırlanmıştır. Derdi her ne ise bu mantıkla çözülmeye ve talebi giderilmeye çalışılmıştır.

Farklılıkları bir zenginlik unsuru olarak görme düşturunu Bab-1 Âlem’deki yöneticiler ve gönüllüler tam uygulamışlar ki derneğe gelen uluslararası öğrenciler de buna uymuşlardır. Çatışma yerine anlayış, önyargı yerine tanışma yoluna gitmişlerdir. Onca farklı ÷lkeden uluslararası öğrenci dernek çatısı altında kavga etmeden ortak işler üretebilmişlerdir. SADER’de olduğu gibi Bab-1 Âlem’de de uluslararası öğrencinin derneği kendi kuruluşu olarak gör÷üğü müşahede edilmiştir.

Bab-1 Alem'de bulunan uluslararası öğrenciler ülke birlikleri ve sonra bunların bir araya geldikleri platformlar kurmuşlardır. Mezun olup ülkelerinde mezun dernekleri veya başka sivil toplum kuruluşları ortaya çıkarmışlardır. Türkiye mezunları ve içinde Bab-1 Alem mezunlarının ülkelerde yaptıkları ve Türkiye ile ülkeleri arasındaki işbirliğine katkıları, Türkiye'ye sağlıktan turizme, ticaretten sanayine çeşitli alanlarda sağladıkları maddi ve manevi destekler başka araştırmalarda ele alınmalıdır.

Araştırma dönemimiz olan 2008-2012 yılları arası Bab-1 alem uluslararası öğrencilerle ilgilenmenin yanında başka düzlemlerde de uluslararası öğrenciliğin Türkiye'de ileri noktalara taşınması için çalışmıştır. Sivil toplum alanının konuya ilgisini çekmek için kurumsal ziyaretlerin yanısıra platform kurulması için öncü olmuştur. Alanda çalışan sivil toplum kuruluşlarının uluslararası öğrenciliğe dair kapasitelerini arttırılması için fikir alışverişleri, ortak faaliyetler, ziyaretler gibi çok çeşitli mecralarda işlemler yapılmıştır.

Öte yandan tüm Türkiye çapında yapılan ziyaretler, illerden davet edilen gönüllüler, yapılan toplantılar gibi tüm bu uğraşlar sonucunda yeni derneklerin kurulması sağlanmıştır. Bab-1 Alem tüzüğüyle kurulan, Bab-1 Alem tecrübesini kullanma azminde olan bu yeni uluslararası dernekler birleşip bir federasyon kurmuşlardır. Bab-1 Alem'in burada belirleyiciliği, Türkiye sivil toplum yapısının her konudan azar azar yapma eğiliminde olan gönüllü kitlelerini, tek bir konuda uzmanlaşma noktasına ikna edebilmesidir. Konu uluslararası öğrencilerdir ve kurulan her bir dernek, kendi ilinde bu işle uğraşacaktır. Başka bir konuya girmeyecektir. Tüzük ve faaliyet alanı uluslararası öğrencilikle kısıtlanmıştır ancak bu daire içinde çok geniş bir faaliyet zenginliği de sunulmuştur. SADER'den Bab-1 Alem'e yüzlerce faaliyet başlığı ortaya çıkmamış olsaydı bunca ilde aynı işe hasredilmiş dernekler kurulamaz, kurulsa da ilerleyemezdi.

Tüm bunları yaparken Bab-1 Alem'in Türkiye Cumhuriyeti kurumlarıyla da uyumlu ve çok pozitif bir yaklaşım sergilediği görülmektedir. FETÖ'nün devlet içindeki yapılanmalarının ön alma veya engelleme çabalarına rağmen bunu başarabilmesi de ilgi çekicidir. Burada ele aldığımız dönemde kamunun uluslararası öğrenciliğe ilgisinin artması ve yeni kurumlar kurması, YÖK'ün açılımlara gitmesi gibi alandaki yenilikler, Bab-1 Alem'e hareket alanı kazandırmıştır. Kamunun uluslararası öğrencilik alanına ilgisinin arttığı ve konuya bakışım değişim yaşayarak bir arayış içine girildiği görülmektedir. Bu sayede yeni kurumların doğduğu, eski usul ve esasların açılımcı bir şekilde yenileriyle değiştirildiği bir süreç yaşanmıştır. Yoksa 1990'lardan başlayarak uluslararası öğrencilik alanına ülkelerdeki okullardan başlayarak oturmuş, öğrenci seçimlerinden Türkiye'ye gelme ve eğitim alınacak ilde kalacak yurda varana kadar her adımda otağ kurmuş bir yapıya karşı Bab-1 Alem'in tutunabilme şansı oldukça az olacaktı. Türkiye'nin topyekun bir açılım dönemi yaşamaması Bab-1 Alem'e yeni fırsatlar sunmuştur.

Burada Bab-1 Alem'in İHH, İlim Yayma, TGTV, İDSB gibi köklü, geniş tabanlı ve FETÖ karşıtı sivil toplum kuruluşlarıyla beraber hareket etmesi, tabiri caizse gerektiğinde onların gölgelerine sığınabilmesi bir başka avantajdır. Türkiye'deki sivil toplum geçmişli güçlü temellere sahip yaygın ve tabana sahip bir alandır. Bab-1 Alem ve ilgilendiği alan Türkiye sivil toplumunca yeni olsa da diğer alanlarda tarihi geçmişli

olan güçlü oluşumlar vardır. Bab-1 Alem ve ilgilendiği alan Türkiye sivil toplum camiası açısından karşı olunan değil tam tersi sempati duyulan bir alandır. FETÖ'nün varlığı ve yapıp ettikleri geniş camialar açısından da tasvip edilen bir durum değildir.

Araştırma döneminin sonlarında FETÖ uluslararası öğrencilik alanında zirvededir ama dönemin Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan'ın müdahalesiyle de genel anlamda sallantıya düşmüştür. 15 Temmuz'a doğru uluslararası öğrencilik alanında FETÖ federasyonları ile UDEF kıyasıya bir mücadeleye girecektir. Sonrasında ise uluslararası öğrencilik alanının düzene girmesinde sivil toplum tarafında UDEF milli bir vazife icra edecektir. Ancak bu noktadan sonrası da bu makalenin konusunu aşmaktadır. İlerleyen dönemlerde bu konuları kapsayan çalışmaların ortaya çıkması temennimizdir.

Araştırmada incelenen dönem olan 2008-2012 yılları Türkiye'de uluslararası öğrenci sayısının artmaya başladığı ve bu alana hitap eden kurum ve kuruluşların yeni yeni ortaya çıktığı bir süreçtir. Dolayısıyla Bab-1 Âlem'in etkisini daha önemli hale getirmiştir. Bab-1 Âlem "Biz Bir Milletiz" sloganı ile tüm uluslararası öğrencilere hitap edebilmiş bir sivil toplum kuruluşu olarak farklı illerde kurulan uluslararası öğrenci derneklerine örnek olmuştur. SADER'in devamında ortaya çıkan Bab-1 Âlem'i, bir anlamda ulusal ve uluslararası şartlar, örnek ve belirleyici bir sivil toplum kuruluşu olmaya itmiştir de denebilir.

Kaynakça

- Akpınar, T., & Küçüköksel, N. Ç. (2022), Dünya’da ve Türkiye’de Uluslararası Öğrenci Hareketliliği ve Ülkelere Katkıları, *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 2022:08 (02), 140-151. https://www.ibaness.org/bnejss/2022_08_02/14_Akpınar_and_Kucukogksel.pdf
- Bab-1 Alem Burs Kampanya Broşürü (2008).
- Bab-1 Âlem Faaliyet Bülteni (2008a), Ocak-Haziran 2008, İstanbul.
- Bab-1 Alem Faaliyet Bülteni (2008b), Temmuz-Aralık 2008, İstanbul.
- Bab-1 Alem Faaliyet Bülteni (2009), Ocak-Aralık 2009, İstanbul.
- Bab-1 Alem Faaliyet Bülteni (2010), Ocak-Aralık 2010, İstanbul.
- Bab-1 Alem 2011 Ocak-Aralık Faaliyet Bülteni (2011), Ocak-Aralık 2011, İstanbul.
- Bab-1 Alem 2012 Faaliyet Bülteni (2012), Ocak-Aralık 2012, İstanbul.
- Bab-1 Alem Mezunlar Yıllığı (2010), İstanbul.
- Bab-1 Âlem Uluslararası Öğrenci Derneği Resmi Web Sitesi: <https://babialem.org/> [06.10.2025].
<https://babialem.org/category/yayinlarimiz/> [24.10.2025].
- Bab-1 Âlem Uluslararası Öğrenci Derneği Sosyal Medya Hesapları:
Youtube: <https://www.youtube.com/@bizbirmilletiz> , X: <https://x.com/bizbirmilletiz> , Facebook: <https://www.facebook.com/bizbirmilletiz> [24.10.2025].
- Bab-1 Alem Uluslararası Öğrenci Derneği 2004-2010 Faaliyetler (Basılmamış Rapor).
- Baydemir, M., & Bolat, M. A. (2024). Türkiye’nin Uluslararası Öğrenci Politikası (2002-2024). *Cihannüma Sosyal Bilimler Akademi Dergisi*, 3(1), 70-95.
- Bolat, M. A. (2024). 2004-2008 Yılları Arasında Türkiye’de Uluslararası Öğrencilik Alanında Çalışan Bir Sivil Toplum Kuruluşu: Sosyal Araştırmalar ve Kültürler Arası Dayanışma Derneği (SADER). *Çekmece Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(25), 152-168. <https://doi.org/10.55483/cekmece.1586100>
- Bolat, M. A. (2020), 15 Temmuz FETÖ Saldırısının Ülkemiz Uluslararası Öğrencilik Alanına Etkisi, *Türkiyede Uluslararası Öğrencilik*, ed. Osman Akgül ve Mehmet Ali Bolat, Harf Yayınları, İstanbul, 232-253.
- Dok, Birol (2010), Türkiye’ni Gururu “Büyük Öğrenci Projesi”, *Doğu Türkistan’ın Sesi*, 71, 2010, 47-48.
- El-Sine Uluslararası Edebiyat Dergisi (2009), Yıl:1, Sayı:1, İstanbul.
- El-Sine Uluslararası Edebiyat Dergisi (2010), Yıl:2, Sayı:2, İstanbul.
- El-Sine Uluslararası Edebiyat Dergisi (2011), Yıl:3, Sayı:3, İstanbul.
- Erken, Mehmet (2021), *Türkiye’de Uluslararası Öğrencilik Çalışmaları*, İstanbul.
- Gerçek Hayat, (2009), Ummet.Zip, Dosya 8-14 Mayıs 2009, İstanbul, 14-15.
- Habeşistan Kalkınma ve İşbirliği Derneği HAKİD (2025). <https://turkiyeeitiyopya.com/turkiyede-etiopya/habesistan-kalkinma-ve-isbirligi-dernegi-hakid-396.html> [27.10.2025].
- Hişam et-Talip (1994), *İslam Davetçilerine Eğitim Rehberi*, İstanbul.
- İDP (2025) - İslamcı Dergiler Projesi Web adresinden Sefine’nin ilk 17 sayısına ulaşılabilmektedir: <https://katalog.idp.org.tr/dergiler/230/sefine> [18.06.2025].
- İnat, K., & Duran, B., & Ataman, M. (2010), *Dünya Çatışmaları*, İstanbul.
- Memurlar. Net (2025), “Yükseköğretim Strateji Belgesi Çalıştayı sona erdi”, <https://www.memurlar.net/haber/234978/yuksekogretim-strateji-belgesi-calistayi-sona-erdi.html> [23.10.2025].
- Misafir Öğrenci Çalışması Yapan STK’lar Platformu Toplantı Tutanakları (2012). Bu platform daha sonra ISAP (Uluslararası Öğrenci Dernekleri Platformu) adını almıştır.

- Misafir Öğrenci Çalışması Yapan STK'lar Platformu Tüzüğü (2012). Bu platform daha sonra ISAP (Uluslararası Öğrenci Dernekleri Platformu) adını almıştır.
- Özöglü, M., & Gür, B.S., & Coşkun, İ. (2012), Küresel Eğilimler Işığında Türkiye'de Uluslararası Öğrenciler, İstanbul.
- Risale Haber (2012), "Yabancı öğrenci, artık 'uluslararası' olacak", <https://www.risalehaber.com/service/amp/yabanci-ogrenci-artik-uluslararasi-olacak-134980h.htm>, [17.10.2025].
- SADER Tanıtım Kitapçığı, 2004.
- SADER 1 Numaralı Broşür, 2004.
- Sefine Düşünce & Kültür Dergisi (2007), Yıl:2, Sayı:6, İstanbul.
- Sefine Düşünce & Kültür Dergisi (2008a), Yıl:3, Sayı:7, İstanbul.
- Sefine Düşünce & Kültür Dergisi (2008b), Yıl:3, Sayı:8, İstanbul.
- Sefine Düşünce & Kültür Dergisi (2009a), Yıl:4, Sayı:9, İstanbul.
- Sefine Düşünce & Kültür Dergisi (2009b), Yıl:4, Sayı:10, İstanbul.
- Sefine Düşünce & Kültür Dergisi (2009c), Yıl:4, Sayı:11, İstanbul.
- Sefine Düşünce & Kültür Dergisi (2010), Yıl:5, Sayı:12, İstanbul.
- Sefine Düşünce & Kültür Dergisi (2011a), Yıl:6, Sayı:13, İstanbul.
- Sefine Düşünce & Kültür Dergisi (2011b), Yıl:6, Sayı:14, İstanbul.
- Sefine Düşünce & Kültür Dergisi (2012), Yıl:7, Sayı:15, İstanbul.
- T.C. Başbakanlık Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2010 Faaliyet Raporu (2010), Ankara.
- T.C. Başbakanlık Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2011 Faaliyet Raporu (2011), Ankara.
- T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı Resmi Web Sitesi (2024), <https://www.goc.gov.tr/baskanligin-gorevleri> [20.07.2025].
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Resmi Web Sitesi (2025), <https://ytb.gov.tr/kurumsal/baskanlik> [12.05.2025].
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Türkiye Bursları Resmi Web Sitesi, (2025), <https://turkiyeburslari.gov.tr/hakkimizda> [08.09.2025].
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Türkiye Mezunları Resmi Web Sitesi (2025), <https://www.turkiyemezunlari.gov.tr/AlumniAssociationMap/Detail?alumniAssociationId=21> [25.05.2025].
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Türkiye Mezunları Resmi Web Sitesi (2025), Mezun Dernekleri, <https://turkiyemezunlari.gov.tr/mezun-dernekleri> [21.10.2025].
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü Yabancı Uyruklu Öğrenciler Konulu Genelge, 16.08.2010, Sayı: B.08.0.OGM.0.72.02.010.06.01/6544.
- Teichler, U. (2015), Internatioanalisation Trends in Higher Education And The Changing Role Of Student Mobility, A. Arıkmert (ed.), Uluslararası Öğrenci Sempozyumu Bildiriler Kitabı, İstanbul, 163-182.
- Timeturk, (2012), Sultanahmet'te Bab-ı Alem'den Dev Buluşma, https://www.timeturk.com/tr/2012/04/15/babi.html#google_vignette [27.10.2025].
- TUMED Uluslararası Mezunlar Derneği Resmi Web Sitesi (2025), <http://tumed.org.tr/hakkimizda/> [21.10.2025].
- Türkiye Bursları Uluslararası Mezuniyet Töreni Davetiyesi (2012), 16 Haziran 2012, Haliç Kongre Merkezi, İstanbul.

- Türkiye Diyanet Vakfı Resmi Web Sitesi (2025), <https://tdv.org/tr-TR/faaliyetlerimiz/egitim-kultur/#yurtdisi> [17.10.2025].
- Türkiye Maarif Vakfı Resmi Web Sitesi (2025), <https://turkiyemaarif.org/page/hakkimizda> [27.05.2025].
- Türkiye International Student Unions Platform (TISUP) - Türkiye Uluslararası Öğrenci Birlikleri Platformu Sosyal Medya Adresi (2025), <https://www.instagram.com/tisuptr/> [27.10.2025].
- Türkiye'nin Gönüllü Gücü Sivil Toplum Gönüllüleriyle Sözlü Tarih Görüşmeleri (2022), Nokta Kitap, İstanbul.
- TRT Haber'de 5. Uluslararası Öğrenci Buluşması (2025), <https://www.youtube.com/watch?v=2YqOVX2S5SA> [27.10.2025].
- UDEF Resmi Web Sitesi (2025) : <https://udef.org.tr/hakkimizda/> [21.05.2025].
- UDEF Uluslararası Öğrenci Buluşmaları Resmi Web Sitesi (2025): <http://uluslararasıogrencibulusmasi.com/> [21.05.2025].
- Uluslararası Öğrenci Buluşması International Student Gathering (Buluşma Kitabı), (2012).
- Yabancı Öğrenci Sayısı İkiye Katlanacak (2010), <https://www.sabah.com.tr/Gundem/2010/06/11/ozcan-yabancı-ogrenci-sayisi-ikiye-katlanacak> [28.10.2025].
- YÖK Başkanı Erol Özvar (2025), "Türkiye dünyada en çok uluslararası öğrenciye sahip ilk 10 ülkeden biri olacak": <https://www.aa.com.tr/tr/egitim/yok-baskani-ozvar-turkiye-dunyada-en-cok-uluslararası-ogrenciye-sahip-ilk-10-ulkeden-biri-olacak/2749950> [18.09.2025].
- YÖK Başkanı Erol Özvar'ın X Hesabındaki Açıklamaları (2024) : <https://twitter.com/erolozvar/status/1768911601061487096?s=20> [01.05.2024].
- Yunus Emre Enstitüsü Resmi Web Sitesi (2025), <https://www.yee.org.tr/tr/kurumsal/yunus-emre-enstitusu> [27.05.2025].
- Yurtdışından Öğrenci Kabulün İlişkin Esaslar, 17 Mart 2010 Tarihli Yükseköğretim Kurulu Toplantısında Alınan Karar Uyarınca Düzenlenen Yurtdışından Öğrenci Kabulüne İlişkin Esaslar, Özoğlu, M., & Gür, B.S., & Coşkun, İ. (2012), Küresel Eğilimler Işığında Türkiye'de Uluslararası Öğrenciler, İstanbul, 164-166.
- Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun, Kabul Tarihi: 24 Mart 2010, Kanun No: 5978, Resmi Gazete ile Neşir ve İlanı: 6 Nisan 2010-Sayı: 27544.
- Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığından: Yabancı Öğrenci Değerlendirme Kurulunun Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik, Resmi Gazete ile Neşir ve İlanı: 4 Mayıs 2011-Sayı: 27924.

Expanded Summary

This study is a continuation of the article titled "A Civil Society Organisation Working in the Field of International Student Affairs in Türkiye Between 2004 and 2008: Social Research and Intercultural Solidarity Association (SADER)", the activities of the Bab-1 Âlem International Student Association between 2008 and 2012 and their outcomes are examined. SADER changed its name to Bab-1 Âlem and continues its work in 2025, the year these lines were written. This civil society organisation, which has been active for a total of 21 years, has been carried forward to the present day by eight presidents and countless volunteers. However, this study examines the significance of Bab-1 Âlem's performance between 2008 and 2012 for Turkish civil society.

The contribution of civil society organisations to both the quantitative increase and qualitative improvement of the international student population in our country, which has now reached 350,000, is an undeniable reality. Bab-1 Âlem International Student Association has set an example for civil society organisations working in the field of international student affairs in Türkiye. Beyond developing a methodology for the dozens of associations established after it, Bab-1 Âlem has brought a different approach and a new perspective to the field of international student affairs and the understanding of civil society in Türkiye. While civil society organisations addressing international students in Türkiye approach the issue in the context of humanitarian aid, religious or linguistic unity, racial unity, shared culture, shared history, or hospitality, Bab-1 Âlem has acted with an understanding that encompasses all of these motives.

In fact, Bab-1 Âlem focuses most on the definition of guest students. However, when viewed from the perspective of the period under examination, it has demonstrated a performance that goes far beyond guest student status. Although the definition of international student is included in the association's name, what it does is a transnational endeavour. When viewed through the lens of humanism and humanity, it is evident that Islam and Muslim identity dominate all of the association's activities. It should be noted here that the association's activities are open to non-Muslims as well, and there is no apparent religious discrimination. It should be clearly stated that the interfaith dialogue approach of the FETÖ structures, a powerful actor of the period, in the field of international studenthood did not find a place in Bab-1 Âlem. The hostility of FETÖ structures towards Bab-1 Âlem has not been addressed in this article and should be discussed separately.

From SADER to Bab-1 Âlem, the secret to this civil society organisation's success lies in the value it places on international students. Every student, regardless of their country of origin, background, or whether they are Muslim or not, is welcomed as a valuable human being, a child of Adam, who has come to our country. If they are Muslim, they are perceived as a trust of the ummah and accepted as a migrant who has set out in pursuit of knowledge. They are welcomed and treated as students, but also as future leaders. Whatever their concerns may be, they are addressed and resolved with this approach.

The administrators and volunteers at Bab-1 Âlem have fully embraced the principle of viewing differences as an asset, and the international students who have joined

the association have followed suit. They have chosen understanding over conflict and getting to know one another over prejudice. International students from so many different countries have been able to work together under the umbrella of the association without conflict. As in SADER, it has been observed that international students view the Bab-1 Alem association as their own organisation.

International students at Bab-1 Alem established country associations, which then formed platforms where they could come together. After graduating, they have established alumni associations or other civil society organisations in their countries. The contributions made by Turkish graduates, including Bab-1 Alem graduates, in their countries and to cooperation between Türkiye and their countries, as well as the material and moral support they have provided to Türkiye in various fields, from health to tourism, trade to industry, should be addressed in other studies.

During our research period between 2008 and 2012, Bab-1 Alem worked not only with international students but also on other levels to advance international student affairs in Türkiye. In addition to institutional visits, it pioneered the establishment of a platform to draw the attention of civil society to the issue. Various activities were carried out, such as exchanging ideas, joint activities, and visits, to increase the capacity of civil society organisations working in the field regarding international student affairs.

On the other hand, all these efforts, such as visits across Türkiye, volunteers invited from provinces, and meetings held, have resulted in the establishment of new associations. These new international associations, founded under the Bab-1 Alem charter and determined to utilise the Bab-1 Alem experience, have united to form a federation. Bab-1 Alem's decisive role here is its ability to convince the volunteer groups within Türkiye's civil society, which tend to tackle every issue piecemeal, to specialise in a single issue. That issue is international students, and each association established will work on this issue in its own province. They will not venture into other areas. Their statutes and scope of activity are limited to international students, but within this sphere, a wide range of activities is offered. Had hundreds of activity titles not emerged from SADER to Bab-1 Alem, it would not have been possible to establish associations dedicated to the same cause in so many provinces, and even if they had been established, they would not have progressed.

While undertaking all these activities, Bab-1 Alem has demonstrated a positive approach that is also compatible with the institutions of the Republic of Türkiye. It is also noteworthy that it has managed to achieve this despite efforts to prevent or obstruct FETÖ's structures within the state. During the period we are discussing, innovations in the field, such as the public's increased interest in international student affairs, the establishment of new institutions, and the Higher Education Council's (YÖK) opening up, have provided Bab-1 Alem with room for manoeuvre. It is evident that the public's interest in international student affairs has increased and that the perspective on the issue has changed, leading to a period of exploration. This has resulted in the emergence of new institutions and a process of replacing old methods and principles with new, more open ones. Otherwise, starting in the 1990s, Bab-1 Alem

would have had very little chance of holding its own against a structure that had become established in the field of international education, starting with schools in other countries and extending to every step of the process, from student selection to coming to Türkiye and finding accommodation in the city where they would study. Türkiye's comprehensive period of opening up has presented Bab-1 Alem with new opportunities.

Here, Bab-1 Alem's collaboration with well-established, broad-based and FETÖ-opposed civil society organisations such as İHH, İlim Yayma, TGTV and İDSB, and its ability to take shelter in their shadows when necessary, so to speak, is another advantage. Civil society in Türkiye is a widespread and grassroots field with strong foundations. Although Bab-1 Alem and its field of interest are new to Turkish civil society, there are powerful organisations with a historical background in other areas. Bab-1 Alem and its field of interest are not opposed by the Turkish civil society community; on the contrary, they are viewed with sympathy. The existence of FETÖ and its actions are not approved of by broad communities either.

Towards the end of the research period, FETÖ was at its peak in the field of international student affairs, but it was shaken overall by the intervention of then Prime Minister Recep Tayyip Erdoğan. Towards 15 July, FETÖ federations and UDEF would engage in fierce competition in the field of international student affairs. Subsequently, UDEF will perform a national duty on the civil society side in bringing order to the field of international student affairs. However, this point goes beyond the scope of this article. We hope that studies covering these issues will emerge in the coming period.

The period examined in the study, 2008-2012, was a time when the number of international students in Türkiye began to increase and institutions and organisations catering to this field were just emerging. This made Bab-1 Alem's influence even more significant. Bab-1 Alem, as a civil society organisation that was able to appeal to all international students with its slogan 'We Are One Nation,' served as an example for international student associations established in different provinces. It could be said that Bab-1 Alem, which emerged as a continuation of SADER, was driven by national and international conditions to become an exemplary and influential civil society organisation.

Yayıncı / Published by

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi / İstanbul Sabahattin Zaim University

Telif Hakkı / Copyright

Dergide yayımlanan makalelerin telif hakkı yazarlara, ticari kullanım hakkı ise dergimize aittir. Çalışmalar CC-BY-NC-ND lisansı altında açık erişim olarak yayımlanır. / The copyright of the articles published in the journal belongs to the author(s), while the commercial usage rights belong to our journal. The works are published as open access under a CC-BY-NC-ND license.

Etik Beyan / Ethical Statement

Bu çalışma, etik kurul izni gerektirmeyen nitelikte olup kullanılan veriler literatür taraması/yayımlanmış kaynaklar üzerinden elde edilmiştir. This study is of a nature that does not require ethics committee approval, and the data utilized were derived from literature review and previously published sources

Yapay Zeka Kullanımı / Use of Artificial Intelligence

Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde yapay zeka tabanlı herhangi bir araç veya uygulama kullanılmamıştır. Çalışmanın tüm içeriği, yazar(lar) tarafından bilimsel araştırma yöntemleri ve akademik etik ilkelere uygun şekilde üretilmiştir. / No artificial intelligence-based tools or applications were used in the preparation of this study. The entire content was produced by the author(s) in accordance with scientific research methods and academic ethical principles.

ORCID

Mehmet Ali Bolat <https://orcid.org/0000-0002-6897-5336>